

Folclorul intr-o perspectiva moderna

PETRE ISPIRESCU

Cunoscut ca autor al Legendelor si basmelor romanilor, Petre Ispirescu a fost privit intotdeauna cu condescendentia...

niri treptate a acestui autodidact de valoare cu medii si personalitati culturale ale vremii...

exceptie, atragand atentia spiritelor mari. Pina la lectura insistenta si fainicioasa...

Pină aici, Mircea Anghelescu a apelat chiar la textele basmelor datorită cărora Petre Ispirescu a fost tratat drept un culegător de folclor...

Sub titlu Este Petre Ispirescu un folclorist? sint prezentate culegerile de proverbe și zicători ale lui Petre Ispirescu...

Pentru a ilustra orizontul scriitorului, autorul introduce niște fragmente din opera de povestiri oricând create figurilor mitice ale istoriei țării...

POEZIE

POEZIA SPAȚIULUI NATAL

Intr-o poezie pentru care disciplina versificatiei este o constiinta impusa...

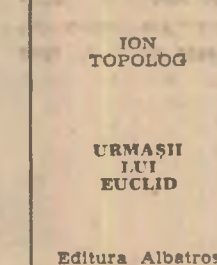
ză în versuri de expresie limpidă - Nu, daci n-au murit, cîntec pentru capra neagră, Lecția de istorie, Plouă în munții Daciei...

la o origine. De aceea „dorul de casă” revine insistențios ca motiv poetic de largi resurse...

„Stefan Dincă: „Turnuri de argint”, Editura „Eminescu”, 1987.

PROZA

ROMANUL CA DEZBATERE ETICĂ

Ion Topolog se dovedeste un fin analist al timpului interior juvenil...

fără riscuri un atare experiment. Tema însăși pune astfel de probleme. Adolescenții, mînați de elanul firei...

Stefan Găitânaru „Urmasii lui Euclid”, Editura „Albatros”, 1987.

O voce poetică

ION PANAIT MEMORIA CLEPSIDREI

găltoase compoziții sentimentale, pasivitate fine și pseudo-balade alchimice...

la lirismului său. I-aș situa pe Ion Panait în continuarea eminescianismului bacovian...

Vocea poetică a lui Ion Panait se întinde însă pe mai multe registre, reușind performanțe remarcabile...

Valentin F. Mihăescu

CRITICĂ

MONOGRAFIA UNUI „CRONICAR”

După cîteva contribuții solide, de formulă monografică...

argumente credibile aduse de I. G. Șbirnea, cu ale căreia se vedeau noi (1966), afirmînd că autorul acestei prime părți a cronicii...

Z. Cărlugea „Cronicarul Radu Popescu”, Editura „Minerva”, 1987.

Spiritul timpului

Urmare din pag. 1

Sintem martorii și fii ai istoriei evului comunist pe străbunul pămînt al patriei...

Ideali imbrățișate de semenii săi, li revelează mai bine misiunea și rostul pe care le are...

Gîndită inițial ca o monografie de gen clasic, echilibrată, recardată la studiul vieții și operii cronicarului...

Creativitate

și spirit revoluționar

ARGUMENTELE CĂRȚILOR NOASTRE

„Literatura trebuie să realizeze opere care să redea, cit mai variat ca stil și formă, marile realizări obținute, să infățișeze epopeea transformării revoluționare a patriei, să oglindească lupta revoluționarilor comuniști și democrați, în anii ilegalității, lupta întregului nostru popor pentru edificarea noii societăți — opere care să stea la baza educației patriotice, revoluționare a tineretului patriei noastre.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Ceea ce ne definește

Reflexez și eu ca și alții autori contemporani, la ceea ce înseamnă creația, la ceea ce este puterea unui popor de a se exprima liber și demn în lume. Creația, — însoțită de pandantul ei virtual, creativitatea: o creativitate care ar trebui să aparțină (și aparține!) și scriitorului tânăr. „Generația tineră” din care mă socotesc, face parte. Dar ce ar însemna, dintr-o perspectivă a istoriei (istorie care mă preocupă mult ca romancier), „generația tineră”, „generația nouă” de scriitori? Dacă generația înseamnă ceva de felul unui cimp magnetic într-o succesiune de asemenea cimpuri, caracterizată prin continuitate/discontinuitate (accepte ce mi se pare mai ușor de susținut), atunci apariția unei generații literare noi este un rezultat firesc al dezvoltării oricărei literaturi și deci și a literaturii române. Particular, deoarece condiționat istoric, e momentul deciziv al discontinuității sau mai bine zis al trecerii acesteia în plan manifest și impingerii continuității în latență. Iar în cazul nostru se vede că un astfel de moment a venit. După „clasicismul” (al doilea) interbelic, după hiatusul imediat ulterior, după „generația lui Nichita Stănescu”, se conturează o nouă idealitate ca rod al necesității literelor române. Ea se infățișează febril, dar acesta nu este decât efectul stringenței constituției, adică al apropierii de zarea unde strălucște o nouă stea-magnet, o

personalitate ori pur și simplu un proaspăt ideal. Cit priveste „simptomele” sau tendințele acestei literaturi? Simptome au fost, tendințe fără îndoială ca sint, direcții vor fi. Mă pot pronunța doar asupra tendințelor destul de locale, este aici de a face încercări de clasificare. Tendința cea mai puternică (și solidă) este cea care aparține scriitorilor tineri care știu cite ceva despre dialectica transfigurării antinomilor (poate o trăsătură a spiritului românesc — cf. „Miorița”, L. Blaga, M. Florian, S. Lupascu). Pe ei, pe acești „moderați” care cred în tradiție și adoptă o creație armonioasă, fidelă datelor etnopsihologice fundamentale, putem să ne întemeiem o cultură. Am vorbit, însă, și despre discontinuitate. Desigur că discontinuitatea nu este absolută, și aceasta oricine crede într-o elementară dialectică. Tinerii scriitori își dovedesc (prin cazurile cele mai fericite) aptitudinea împăcării tradiției cu inovația. Nu vrea să transforme în argument exclusiv nici una, nici alta, din laturile existenței. Are o atitudine revoluționară față de închistările de tot soiul și urmează — e interesant de subliniat — el însuși, numeroase optiuni ale înaintașilor, față de opera și viața cărora manifestă o adevărată foame spirituală. Dorește să le cunoască în profunzime și întregi, ne-trunchiate să fie lăsat să le judece prin propria lui grădă. Valorificarea tradiției culturale naționale, redescoperirea priorităților românești intră în programul său și chiar în obiectivele sale. Trebuie să recunoaștem că ultimii ani au satisfăcut (și întreținut) acest apetit, prin reeditarea unor opere capitale („Istoria literaturii române”, a lui G. Călinescu, „Geneza” lui V. Pârvan, publicistica lui Eminescu, „Trilogia cunoașterii” de Blaga și altele). Esențială rămâne definirea creației în raport cu istoria națională, a creativității ca putere exponențială. În ceea ce privește istoria poporului român, s-ar putea ca recuperarea originilor și edificarea conștiinței unei noi demnități naționale să fie principalele „teme” ale scriitorului tânăr, pentru că el îndrăznește să se apropie cu mai puțină prejudecăți de epocile noastre vechi și străvechi, luând-o adesea înaintea cercetărilor științifice și prefigurând o revoluționare a viziunii despre noi ca neam și implicit despre limba română. Creativitate, spirit revoluționar, istorie — iată o triadă care ne definește.

Geta Merzeze: „Omagiu”

Amprenta locului natal

Cu cele patru cărți pe care le-am publicat până acum, „Clopotul viselor”, Ed. „Scrisul Românesc”, 1975, „Dealul lupului”, Ed. „Scrisul Românesc”, 1978, „Poveștile de fiecare zi”, Ed. „Albatros”, 1982, și „Drumul în țecere” (vol. I. Ani de fagăduință), Ed. „Scrisul Românesc”, 1987, la care pot să adaug și volumul de povestiri „Vorba cea de taină, în curs de apariție la Editura „Scrisul Românesc”, precum și romanul „Goana”, predat la Ed. „Cartea Românească”, ca, de altfel, și „Nădejdi și zile (vol. II de la Drum în țecere)”, în curs de elaborare, toate inspirate din mediul rural, mă socotesc unul din tinerii, din ce în ce mai puțini, care încearcă să minue condeii prin lumea satului.

Încă din adolescență, chiar și mai înainte aș putea spune, am ales pașunile silicioase, de trudă și mi-am propus, ba chiar mi-am impus ca pe o obligație morală, să scriu o proză a pământului, a brazdelor de tractor și a opincilor uitate în cui la oșacă și roase de molii.

În primul rând că m-am născut la țară și știu ce înseamnă mersul cu vacile, cu boii, sau cu oile la pășcut, ce înseamnă să bei apă din groapa făcută de copita de vită pe timp ploios, un tătat de coceni, care începea cam pe la ora

două, trei dimineața și se termina când se lua rîca, sau ce înseamnă un secerat, un tăiat de floarea-soarelui, un cules de porumbi sau de vie, pentru că amintirile din copilărie sînt cele care nu se uită niciodată, și sînt cele mai frumoase, unde, acolo, în copilărie cresc cele mai trainice rădăcini și legături cu pămîntul natal.

De ce am scris și continui să scriu proză inspirată din lumea satului? Pentru că... Dar motivele, oricâte aș însira eu acum aici, tot n-aș putea să le număr pe toate. Și totuși...

„Logosul intrupat în istorie” al lui Ioan Alexandru își poate găsi și aici expresia, iar satul românesc contemporan îl socotesc încă o inepuizabilă sursă de inspirație.

Jean Băileșteanu

Scrisoare despre Ființa Patriei

Urmare din pag. I

estetică, — de la creatorul anonim la Cronicalari și la marii clasici ai jumătății a doua a veacului trecut și pînă azi —, cînd elasticitatea tubulătoare dobîndită de simțirea modernă nu poate nici cum să se abstragă ideii implicării artistului în matca suflării naționale. Poezia patriotică nu reprezintă — tocmai de aceea — o parte anumiță, un modul al marii noastre poezii din-totdeauna. Ea este însăși poezia aceasta neîntre-

treruptă și ea a evoluat izolată cu această intensă, necoruptă simțire colectivă a unui popor pentru care Patria nu a fost niciodată doar un substantiv oarecare. Căci pentru nici un substantiv nu se moare, nu se renunță la tot ceea ce ai și nu se vorbește din leagăn copililor. Patria este tocmai această ființă tutelară, ființă adăpostind generoasă neînsemnată noastră fapturi care, numai vegheate de ea își pot descoperi puterea și nemoartea. Acestei ființe supreme, inexistente și a duratei i-am închinat acel poem despre care scriam la începutul acestor rânduri și pe care îmi iau permisivul de a-l așeza în această pagină inobilă de gândurile inspirate ale inspirațiilor mei colegi de scris, de speranță și de convingeri: Am scris și voi mai scrie despre țară / cu vorbe și bulgări de pămînt / pînă cînd singele se infloare / de albăstrimea din cuvîntul sint. / Căci — dacă sint — sint datorită țării, / ca-ntr-un blestem celest și magistral / polenuri scuturi peste viața-mi, vie / se-aude larba ta cîntînd astral. / Căci dacă sint și fiindă peste ceața / oricărei jerni în imi asfermi lumina / curgînd solemn din faguri dimineața / și-mi legi de vreo ninsoare rădăcina. / Tu ești un scut mai roșu ca iubirea, / albastru mai decît un cer velin, / mai galben ești ca grîul. Nemurirea / ce-o ai ne-o dai să ne îmbrăce în. Am scris și voi mai scrie despre țară / cu singele, cu dreapta, cu pămîntul / mă ai la greu cum m-ai avut la bine / pînă la înțregirea biruinții. / Alătura de tine stau pe zăre / cu singele și cu cuvîntul sint. / o moment în facem fiecare / din lerburi și din bulgări de pămînt. / Ca o ființă peste-nchipuire / tu îți în cosmos neamul meu pe-un lut / pe care creștem pururi în iubire / de la-neceputul lumii început...

Ion Bișan: „Utilaj Greu”

Brăduț Covaliu: „Tinerete”

Dumitru Ioan Denciu

Oameni și cetăți, iubire...

bruit-au gîndul — vorba cronicarului — să mă apuc de această trudă, în căutarea unei noi și scumpe lumi a vederea fetui neamului, prin cele câteva puține, cărți închinată oamenilor și faptelor lor, din timpul din urmă al patriei. Avînd și sansa de a lucra la un ziar totdeauna am fost convins că un reporter este, înainte de toate, un drum către oameni. Am avut mîndria să susțin, pe urmele lui Egon Erwin Kisch „Nimic nu este mai frapant ca adevărul, nimic nu e mai plin de exotism decît ceea ce ne înconjoară, nimic nu e mai fascinant decît lumea concretă. Și nimic pe lume nu e mai excepțional decît timpurile pe care le trăim”. Mărturisesc că trăiesc o bucurie aparte, cînd știu că această profesie de credință a părintelui reportajului modern o regăsim în adevărurile aceluiași înțelept cronicar — I-am numit pe Miron Costin — care afirmă: „Ce se vede cu ochii nu încapă să fie înfățișat în cunoștință”. Drept pentru care: „Așa și nouă, iubite cetățile, cu mult mai lesne ne este o scriere de aceste vremi, în care mai la toate ne-am prilejuit singuri a fi”.

O cronică a ultimului timp — a ultimelor douăzeci-douăzeci și cinci de ani, de cînd însumi port cu modestie și credință cut de gazetar — nu poate fi decît una colectivă, cu mulți autori, fiecare dînd seamă, în felul și după puterile lui, de acest timp ardent, bogat în înfăptuiri. Din pisc de plai în pisc de zăre, din hotar de curcubeu în curcubeu de hotar, țara este un imens și frământător șantier, de sub ale cărui schele, ca de sub niște palme dîtosoase, se ridică în lumina timpului cetățile lucrării noastre: orașe noi, platforme industriale, autostrăzi, canale, sisteme de irigații, palate ale luminii — dovadă exactă, concretă și expresivă a forței de creație a contemporanilor noștri.

Dar această țară nu înseamnă numai cetăți, numai cetăți; ea înseamnă, în egală măsură, viață: adică istorie, luptă, civilizație, cultură — și, nu în ultimul rînd, iubire.

„Oamenii și cetăți, iubire...”

Cu iubire m-am apropiat de oamenii și cetățile ce dau identitate efortului lor; din iubire pentru ei și talentul lor am scris tot ceea ce am scris.

O astfel de cetate, căreia i-am închinat o carte, a fost, este, rămîne Canalul Dunăre-Marea Neagră, acest vis străvechi, care a fascinat încă din zorii istoriei noastre. A venit, în sfîrșit, acest timp, al nostru, tînăr, înălțător și rodnic, înaripat de idei și revoluționar, care a transformat visul milenar în realitate. Și deși Canalul este astăzi un fapt cunoscut — alăturîndu-i-se recent și varianta Foarță Albă — Mida-Văvodari — azi, rememorez destul de multe cărți, cîteva sublinieri se impun totuși. Acest drum de apă al țării se constituie într-un arc de triumf al științei și tehnicii românești, la care a contribuit practic întreaga țară, întregul popor: specialiști, lucrători din unitățile economice, constructori propriu-ziși — între care mulți tineri, numeroși tineri. Dimensiunea acestui uriaș efort este ilustrată fie și numai de cele 300 de milioane de metri cubi de pămînt și rocă excavată — cu 25 milioane mai mult decît la Canalul de Suez și cu 140 de milioane mai mult decît la Canalul Panama. Normele în vigoare ale O.N.U. inscriu Canalul Dunăre-Marea Neagră, prin amploarea și dificultatea, în cea mai înaltă clasă (a VI-a). Acestei cetăți — despre care secretarul gene-

Ion Andreiță

Antologia „Luceafarul”

Partidul meu și-al meu popor

Cirmaciul iscusit veghează
Noi frumuseți prefigurînd
În raza soarelui de-amiază
Să strălucască pe pămînt I

În lumea-n veșnică schimbare,
Din floarea plînsă, sub obidă,
O naștere și-o mîltare
Crește-n dinamica rapidă.

Spre comunism cu noi se-nscrie
Un drum de fapte-al înnoirii
Și tot mai multa bucurie
E-n dorul sfînt al devenirii.

Ostaș al marilor credințe,
Sub românească arhitravă
Plinînd milenice dorințe,
Poporul se-nconună-n slavă.

Dînd sensuri nobile-nălțîmii
Partidul meu și-al meu popor
Ca steag înaltă, al luminii,
Vizionarul viitor I

Traian Iancu

Partidul

istoria nu s-a-ncheiat, desigur,
mari pergamente au rămas de scris
la toate-acestea care se vor scrie
Partidul Comunist Român le-am zis

ne trebuia acest cirmaci lucid
această forță existentă în toate
un aliaj să-nchipe și-un zid
și-o flămară vîndînd spre libertate

ne trebuia acel ceva din noi
ce naltă firea mult vizionară
lumina ce-ncoțlește de sub ploaie
ca un triumf spre-o nouă primăvară

ne trebuia un vis să aibă un nume
un vis ucis în mulți ficcare eroi
dar reînscut de fiecare dată
și biruind abia acum prin noi

ne trebuia o flacără vitează
un țoșu-oprins arzînd sub tricolor
o cugelare limpede și trează
chiar cînd umbrît e cerul de vreun nor

istoria nu s-a-ncheiat desigur
mari pergamente au rămas de scris
la toate-acestea care se vor scrie
Partidul Comunist Român le-am zis.

Lucian Avramescu

Veghem

Nu poți veghea decît ce-ți aparține;
lutul străvechi ce-ngeamănă nu ține;
lumina ce ne-mbracă, schimbătoare,
statornică, strămoșești hotare;
și cumpăna fîntîni care-nlîna
cerul întreg spre nalta din grădina;
și buciumul ce sună fără veste
pe-un Caraiman de fluturi și povești;
un tricolor și-un sceptru care-adună
nepieritoarea patrie-mpreună.

Vasile Nicolescu

Uniți sub tricolor

În lumină, dimineața
cu țările, demitate și cu dor,
soarele din inimă crește
murmur pur în triclor

Avem cer albastru și-avem ape
și din fapte urdă visu-n zbor
sevele-ntr-un singur trup ne suie
din istorie venind în triclor

Anotimpuri de iubire
și de pace și de muncă și de spor
noi cu brațele, cu mîntea
suim azi în triclor

Invădînd mereu, intruna cîltorînd
mîndrul, luminosul viitor,
lumii ne-arătăm destoinicia
liberi, demni, sub triclor.

Florentin Popescu

Patrie

De unde vin eu vii și tu Patrie
Căile tale-mi ard tălpile cu făruri de sus
și ochii unde călătorește fîntîniile tale
mă vor găsi cu morții familiei

unde mă-nnegrește omătul
unde-mi răscare mina ești Patrie
hrană pentru mine-i numele tău
și cale de ziua

duhul meu pe ștergura nunții scrie
sfîncnică iertare că nu pot cuprinde
cu numele casa pămînturilor tale

de unde vii tu Patrie vii și eu
ingenunchiem împreună unde-au coborît
părinții
aceiași mereu aceiași

unde mergi tu Patrie voi fi
pe steagul construcției cu puterea chiar
de-a murli.
Ion Iuga

Țara de cîntec

Țară de cîntec și de dor,
Spre înălțimea ta mistuitoare
Dac-ai lega izvor lîngă izvor,
Cu virfului munților, de mare,
Dac-ai lăsa un cîntec să coboare
Pînă la temelia sub izvor,
Artezina zdruccuită-n soare
Să murmure seninătate,
S-ar umple Marea Neagră de izvoare
Și cerul s-ar stîrni — izvor.

Matei Gavril

FAPTELE OAMENILOR

„Pe baza marilor realizări obținute în construcția socialistă, să dezvoltăm puternic încrederea în forțele poporului, în socialism, hotărârea fermă de a munci și a face totul pentru împlinirea neabătută, în cele mai bune condițiuni, a principiilor socialiste de muncă și de viață, de proprietate și repartiție — ca factori hotărâtori pentru înaintarea României spre noi culmi de progres și civilizație!”.

NICOLAE CEAUȘESCU

București, prezent și viitor

Bucureștenii au învățat să se obișnuiască, dintr-o dată, cu înnoirile orașului lor. Le privesc și le comentează mai cu seamă în răgăsurile întâmplătoare planificate. Viața cotidiană a fiecăruia, din copilărie până la senectute, nu îngăduie decât rar contemplația ca atare, rupă ritmului trepidant, plin, acaparator al conștientului modern. De cele mai multe ori, schimbările la față ale orașului sunt percepute ca fiind absolut „naturale”, ca reprezentând ceva obișnuit.

„Era de așteptat” ori „trebuia aici să se facă o/ un” sunt mișcările comentarii, locuțiunile prefatoare ce par să topească lingvistic entuziasmul transformându-le în podobe curente. Este o atitudine-plafon dublu motivată. Întâi se explică psihologic: oamenii se miră mai puțin datorită creșterii exponențiale, greu de remarcat în toate detaliile, a modernizării orașului lor; apoi, se explică socio-economic: orașul lor, prin rapide pe cit de masive înnoiri planificate și constant reiterate, le-a tocit melancolia așteptării prea îndelungate a schimbărilor, din care totuși izvorau entuziasmele vechi stazele administrative prelungește hiperbolic. Capacitatea de autoregenerare a Bucureștilor nu-i comună multor orașe contemporane dar, cu toate acestea, și paradoxal poate, bucureștenii nu o resimt decât fragmentar, ocazional. Nu văd nimic grav aici. Pe de o parte, ei presimt, ei știu că mari ansambluri urbanistice sînt cuprinse într-o permanentă înnoire. Pe de altă parte, abia lipsind răstimpuri mai lungi sau mai scurte din vatra capitalei, ei pot să fie izbiiți de redimensionările cu adevărat impresionante ale propriului oraș.

Afiabilitatea și locvacitatea (muntenestii) moștenite tind să facă din aproape fiecare locuitor al urbei un cicerone, un ghid ambulant, descătușat de obsesive baedeker-ului ce poleiesc personalitatea jucată a ghizilor oficiali.

Ar fi greu să dai peste un bucureștean care să ridice din umeri, urșuz, cînd e solicitat să descurce strălucitor căile de acces către destinația asta sau cealaltă. Și totuși, de cîțiva ani buni, nu doar mie personal, ci altora ni se întâmplă — și n-aș zice că în chip excepțional — să ghidăm mai puțin lesne, mai puțin apelînd la automatismele de rigoare: un surău încurajator, pantomimă lămuritoare și indicații verbale scurte, la obiect. De ce, oare? M-am întrebat, așa cum foarte probabil mulți dintre noi și-au chestionat, cînd și cînd, cu noștințele și conștiințele proprii. Îndiferent de nuanțele, de așezarea cuvintelor în fraze, cred că fiecare am concluzionat în esență identice: Bucureștii s-au modernizat mai repede și mult mai divers decît am știut și putut fiecare să o sesizăm. Un singur exemplu, și poate copleșitor: în ultimii 22 de ani s-au înălțat în capitală ca 600 mii apartamente. Ei bine, cîți dintre noi pot furniza — desigur, lușii pe nepregătite — date concludente privitor la repartizarea acestor locuințe noi pe mari cartiere, pe cvartale, pe străzi și alei, pe numere/ de bloc, pe scări și etaje? La care, fapt esențial, trebuie să adăug și blocul intervenit cînd ești solicitat să lămuiești unele căi noi de acces și mijloace de transport aferente.

Fiindcă Bucureștii sînt noi nu doar pe verticala apartamentelor. Oricine, orînd și cu ochiul liber descoperă că s-au realizat, printr-un efort colectiv neasemuit, sute și mii de școli, licee, policlinici, spitale, uzine și fabrici, institute de cercetare și învățămînt superior, cîmine studențești, săli de sport și distracție, hoteluri, teatre, case de cultură, muzee, magazine, piețe și complexe agro-industriale, străzi și alei, parcuri și locuri de agrement, stadioane... Iată, fie și numai enumerarea lor și poate „ameți” simțul comun. În patru decenii de Republică, un oraș prestri și răvășit în stil și concepție arhitecturală, al cărui principal

farmec sta în caracterul extrem de compozit al unei arhitectonici contrastante (de la „prăjitură de marmură” a cîtorva palate și pînă la colocoabele îngheuite pestilențiale, prin care progresul pătrundea prin afumarea pereților coșcoviți de gazul lămpilor cu fitil și prin răgăsurile zvonuri ale unor difuzoare scăribe), așadar, în patru decenii un asemenea oraș, cel mai populat din sud-estul european, a devenit un adevărat centru urban: civilizat, modern, aliniat progresului întregii țări, însăși aflate în progres. Spuneam altcîndva că abia în cei 40 de ani de Republică urbea s-a urbanizat realmente. Imi mențin afirmația. De bună credință fiind, nu poți să nu descoperi că abia în zilele și nopțile noastre de veghe, de trudă și de visare, orașul reprezentativ al României poate reprezenta într-adevăr magna cum laude țara.

Și nu cred că-i nevoie să apelez la statistici pentru a descifra, cu o exactitate altmînter doar de moment, cîți bucureșteni sau alogeni folosesc cotidian metroul. Cîți frecventează noile teatre și școli, noile fabrici și institute, noile așezăminte culturale și stadioane. Sau cîți își vor fi oprit ochiul și bătaia emoționată a sufletului pe chelurile și lungă debarcaderele Dimboviței reamenajate. Iar toate aceste modernizări n-au însemnat numai efort material, dar și încordări deosebite. Au fost invase, intr-asta, inerții și mentalități căldute, s-au cheltuit mii și mii de ore de studiu și pricepere inginerescă, deoarece, e momentul să reamintesc, efortul colectiv al urbanizării reale a orașului a fost și este anul realizat cu mijloace materiale și de concepție proprie. Prin urmare, un alt prilej de mîndrie autorizată, dincolo de mîndria — intrată parcă în cotidianul obșnuințelor — realizării propriuzise. Proiecții, arhitectură, inginerii, muncitorii au lucrat și lucraază, într-o armonie de interes și idealuri, întru desăvîrșirea chipului nou al Bucureștilor, lucrînd în fond pentru desăvîrșirea chipului nou al României.

Mircea Constantinescu

Elena Greulesi : „Omașii”

Făget, locul și oamenii

Locul meu natal are temeinicia unui plai strecurat prin anotimpuri, prin țesătura de filigran a existenței, locuit de elanul și visele copilăriei, de implinirea și înnoirea din temelii în anii ce s-au rotunjit sub cupola de aur a „Epoicii Nicolae Ceaușescu”, contopind muncă, dăruire, obîrșie și dor, rouă și cîntec: Făget. Nume de statornicie adusă în cheșia prezentului și viitorului patriei socialiste.

Mi-e drag, deci, să colind cu lumina cuvîntului efigia brăzdată de timp și istorie a colinelor domoale, iscate în preajma apelor limpezi, cu zvicniri de păstrăv și umbre alungite, ale Begăi, să-mi apropii teazaurul de bunăcuvință și omenie moștenit din tată-n fiu pe aceste meleaguri. Pentru că istoria de azi se vede și se scrie la tot pasul. Cea de ieri, mai aspră și zbucimată, cu perioade de cumpănă și îndrîjire, s-a păstrat firesc în balade și doine, în colinde și obiceiuri, în legende și basme, în creații nepieritoare, adunate cu migală de-a lungul anilor de folcloristul Cornel Veselău, sau în documente grătore, cercetate atent de profesorii Ioan Cipu, Nicolae Bulgărescu, Aurel Păunuc, Dumitru Tomoni. Timpul de azi le măsoară pe toate. Secolele trecutului, cu peștele lor pliduitoare și-au dat întîlnire cu oamenii de azi ai Făgetului în sălile expoziționale ale Centrului cultural, tot atîtea dovezi ale meșteșugurilor străvechi, ale etnografiei, arheologiei, istoriei, artei și culturii. Totul vine firesc, cum ar fi generat, una după alta, în memoria timpului. Și în memoria afectivă a făgetenilor scapără ca niște lumini nume dragi precum Partenie Gruescu, Traian Vuia, Traian Unipan, George Gârda, Victor Feneșiu, Axente Brasovan, Sorin Titei, Ion Clopotel, Iulia Simu, Iancu Bujor, cărora li se poartă dreptă cinstire pentru faptele lor grătore. În freacăntul contemporan al muncii și vieții, al creației, s-au conturat personalități demne să întretină mîndria oamenilor de pe aceste locuri: Traian Iancu, Gheorghe Iancovici, Iosif Lupulescu, Diodor Nicoară, Achim Penda, Traian Stănescu, Remus Tascău și mulți alții, purtînd mai departe renumele zonei care i-a ivit. Un sir firesc al continuității, un sir firesc de preluări și împliniri.

Azi, comuna cu nume și iz păduratec, rînduită pe un generos spațiu de cultură și civilizație românească, numără peste 8500 de locuitori. Toți împlinindu-și destinul pe această vatră cu meșteșugari pricepuți, cu destoinici lucrători ai ogarelor, cu neîntrecuți crescători de animale și renumiți țărăgoști și dubsii, care, trecînd peste presupusa angoasă în fața mașinarilor tehnici moderne, sugerată mai în glumă, mai în serios de versurile în dulce grai bănățean ale avocatului George Gârda, demonstrează acum că știu și pot munca cele mai noi instalații și aparate. Ca dovadă, multimea de secții, ateliere și unități cu profil industrial, majoritatea patronate de firme prestigioase timișene: I.M.C., Electrotimș, Industria

linii, Mobila, Trulstul de construcții, Autobaza T.A., S.M.T.C.F., I.G.O.L., I.J.P.I.P.S., Cooperativa „Munca”, Cooperativa „Lugojana”, C.P.A.D.M. și altele, în care lucrează peste 3200 de oameni ai muncii. Avîntul contemporan și specificul zonei i-au făcut pe mulți să se întoarcă de la orașe, să-și dăltuiască personalitatea alături de părinți, alături de al lor. Ti-e mai mare dragul să-ți întîlnești pe Ioan Cernescu, muncitor la Secția I.M.C., cu peste 30 de ani vechime în muncă, să-ți întîlnești mîna, să-ți o cuprîndă aspru, bărbătește, să-ți privești chipul larg, luminos, să-ți vezi gospodăria, familia, fetele, pe Angelica și Victoria, să-ți pună un disc cu Vivaldi, dacă dorești chiar „Anotimpurile”, să-ți vorbească cu nedismulată plăcere despre ultima carte citită, fie ea „Scrisori despre logica lui Hermes” de Constantin Noica sau despre un spectacol vizionat la Căminul cultural. E uimitor pentru un om ce se apropie de 50 de ani și care are 8 ani de școală. Dar el, ca și alți oameni ai muncii, de aici și din alte unități făgetene, își face timp pentru toate. Ca el, mereu în mișcare, mereu în neastîmpărul faptel, îl pofti așa pe Marius Hategan, Ioan Chiricescu, Ioan Ionas, Vasile Barbu, Traian Ursulescu, Ioan Avramescu, Nicolae Frățulescu, Gheorghe Pivoni, Dorcel Lădaru, Miron Crăciunescu, Dorcel Dragosin, Petre Iacobescu, Ioan Rusu, Tiberiu Groza, Pantelie Titerlea și încă mulți alții, femei și bărbați, oameni pentru care nu se ajung cele 24 de ore ale zilei. Și acest lucru se vede în felul lor de a munci, de a se gospodări, de a se comporta, de a participa la diversitatea activităților politico-ideologice și cultural-educative. După orele de program, îl întîlnești pe taralele cooperativelor agricole, la ferma 3 Begheui-Mic, ori la alta, din alt sat al comunei, Bătești, Tereștești, Eichigi sau Colonia-Mic, unde a se comportă, de a participa la diversitatea activităților politico-ideologice și cultural-educative. După orele de program, îl întîlnești pe taralele cooperativelor agricole, la ferma 3 Begheui-Mic, ori la alta, din alt sat al comunei, Bătești, Tereștești, Eichigi sau Colonia-Mic, unde a se comportă, de a participa la diversitatea activităților politico-ideologice și cultural-educative. După orele de program, îl întîlnești pe taralele cooperativelor agricole, la ferma 3 Begheui-Mic, ori la alta, din alt sat al comunei, Bătești, Tereștești, Eichigi sau Colonia-Mic, unde a se comportă, de a participa la diversitatea activităților politico-ideologice și cultural-educative.

Ion Căliman

Satul românesc

Într-un interviu pe care ni l-a acordat pentru revista „Viața românească”, cunoscutul etnograf Gheorghe Focsa, fostul director al Muzeului Satului din București, observă pe bună dreptate că astăzi, mai mult ca orînd, se cuvine accelerată tezurizarea creației populare, a civilizației sătești tradiționale, deoarece presiunea mutațiilor specifice noi vieții țărănești este în continuă creștere, risicînd să producă o adevărată ruptură cu trecutul pe bună dreptate.

Satul românesc contemporan cunoaște preferințe atît de accentuate, incit nu e departe vremea cînd singurele muzee vor fi acelea ce vor depune mărturie despre ceea ce a fost, și tot ele vor servi ca îndreptări pentru constituirea noilor vatre rurale, pe alie principiul decît cele legate de cureaure personale de pămînt arabi și de perechile de boi legănd, romantic, carul cu fin.

Au apărut, se știe, cîteva muzee ale satului în diverse locuri din țară: acestea urmează în linii esențiale, caracteristice Muzeului Satului din București, reușind să conserve inestimabilele valori de arhitectură, etnografie și folclor. O seamă de cercetători pasionați selectează și inventariază cu simț de răspundere creații de secole. Un larg curent favorabil se regăsește în deciziile locale sau centrale ale factorilor responsabili.

În institutele de proiectări, la consiliile populare județene, în cadrul centrelor de îndrumare a creației artistice de masă, în parciel cu elaborarea noilor proiecte de sistematizare rurală și a conturării unor centre culturale moderne, se urmărește constant conservarea a tot ceea ce este valoros în satele tradiționale.

Intemeiate după criterii de confort și sistematizare, noile așezări rurale se aseamănă tot mai mult cu orașele, beneficiînd de facilități tot mai diverse de ordin socio-economic, cultural.

Țăranul român își schimbă modul de viață odată cu portul, cu obiceiurile și chiar cu ocupația de bază. Tinerii satorilor, lucrători pe tractoare, în sectorul zootehnic, în industria mică, la centrele de recepționare a cerealelor, în stațiunile de cercări pomologice și viticole, nu se deosebesc, cultural vorbind, cu nimic de tinerii strunzari, frezori, lacătusi, electroniști din marile uzine amplasate în orașe.

A trăi azi la sat nu mai înseamnă a rămîne izolat de civilizație, în afara granițelor progresului și bunăstării.

Țăranii morț la băi special construite pentru ei, se îmbracă cu haine produse la oraș, fac în general același gen de cumpărături ca și orașenii, își construiesc case cu stiluri din fierbeton, sînt posesori de autoturisme, frigidere și mașini de spălat, de dîrjbe, aparate de sudură, butelii, televizoare color, casetofoane. În multe sate există stațiuni permanente ale unor teatre de stat și naționale, formații artistice valoroase, cîmine culturale cu tradiție; se desfășoară spectacole locale, cuprinse în Festivalul Național „Cîntarea României”, se organizează cercuri de creație artistică și tehnică, cluburi și cenaculuri; își amplifică activitatea bibliotecii și li-

brării, expoziții permanente și muzee; se înfăptuiesc programe de autodotare și autogospodărire în industria locală și în atelierele înființate recent.

În Teremia Mare, de pildă, s-a ajuns ca întreaga activitate economică a comunei să fie trecută pe calculator, cu programe elaborate în regie proprie.

Tot mai accentuat satele de azi ale țării se inseru într-un ritm fără precedent al transformărilor vechilor vatre de sate de ani rămase neschimbate, luîndu-le locul perimetrului bine delimitate de schițele de sistematizare.

Iată de ce, revenind la pledoaria lui Gheorghe Focsa, străvechea vatră țărănească se cuvine transferată intactă în muzee, cît nu e prea tîrziu, pentru a face loc altor vatre ale civilizației rurale în plină restructurare.

Ion Longin Popescu

Ion Sălișteanu : „Familie”

Mihai Păsculescu

Partidului

Tu ne-ai deschis spre viață noi făgașe
Și-ai dat avînt elanurilor noastre,
Să înălțăm modernele orașe
Sub cele mai senine bolți albastre.

În tine ord necunoscut astre
Ești un vulcan de forțe uriașe
Și zid potrivnic marilor dezastre
Oprind la timp pornirile vrăjmașe.

Tu ești voînța cea mai înțeleaptă
Ce ne-a condus pe căile mărețe,
Urînd prin muncă zilnic cîntec a treaptă
Spre culmi de nedescrisă frumose.

Ne ești stejar omniprezent pe glie
Și-un nesecat izvor de omenie.

Cristina Savu

Arhitectura vieții de partid

S-a profilat din gînd înalt, lucid
pe orizontul care se învîlă
arhitectura vieții de partid
așa cum se desprinde de sub dalță
cînd liniile-ascunse se decid
statura comunismului înalt...

Așa cum se desăvîrșește azi
privirea mi-a trecut prin timp să vadă
ceremonia codrilor de brazi
ceramica albastră din livadă
și, strălucînd, al patriei obraz
ce poartă încă urme vechi de spadă I

II

Din an în an, din vreme peste vreme
în vasta dialectică a firii
stau cumpelele aștrilor supremi
vegheții, de care, se opresc zefirii
și stau la sfat de taină în poem
cu arhitectul sincer al iubirii I

E cel care gîndește necurmat
cît de măreț, spre cer, să fie zidul
cu rezistența de beton armat
să nu rămînă vid, să umple vidul
căci numai drumul de partid urmat
ne-arată ce puternic e partidul I

III

E-o harfă I Doar o coardă să-l ating
și toate celelalte corzi vibrează

dar glasul lui, întîiul, îl disting
caci e ființa lui statornic
cează din flăcările care nu se sting
și care, adînc, în suflet se păstrează

Și cînd lumina lui prin noi își trece
reînșoate o Măiastră din cuvînt
transformă-n jar ce-a fost în simbur rece
poate să fie frig, să botă vînt
o întregă galaxie ne petrece
de-ncredere, de patos, de avînt...

IV

Partidul nu-l culcuș de catifea
și nici euritmia unei linii
ghicite într-o ceașcă de cafea
ci aur scos din galeria minii
și, sus, pe zarea inimii o stea
care veghează patria luminii I

Să curgă-ntruna apele prin scoc
să dea lumină, orele să curgă
în pomi, cînd, vara, fructele se coc
partidul e puterea demurgă
în guri de rai prefăce orice loc
și urcă-n tîja sufletului, urcă...

V

Ne dăruim partidului mereu
precum și el e numai dăruire
și e prezent oriunde e mai greu
un steag de luptă-și face din iubire

combustie de nobil minereu
să-îmbrace România-n strălucire I

Printre puteri ce calea mi-o decid
putere mai sublimă și mai pură
nu poate fi, nici gîndul mai lucid
decît e-n noi cu liniile de gravură
arhitectura vieții de partid I

VI

Și noi, o friză din arhitectură
topiți în bolți, în stilpii de pridvor
în colonade, în luminoase frize
pe luptători, urmîndu-i care vor
să poarte-n miini în loc de arme, brize
să țese-al păcii fascinant covor

Să fie totul nu solemn, festiv
ci cum sint ochii-acestei epoci proaspetți
sămînța unui dor germinativ
cînd anii sint primiți ca niște oaspeți
solemni, ca-ntr-un poem definitiv I

VII

În viața ta și-n viața tuturor
se-aude-un gang în care anii bat
și lung, prelung, răsună-ntruna ora
cînd vezi Bărbatul, cel dintîi Bărbat
punînd pe fruntea țării aurora
precum ar pune-o muntele Carpat I

Și toată zarea sinul și-l desface
și-odrasla dimineții-o ia la sin
să sugă lapte-nmîrmat de pace
din sufletul poporului român

pe orizonturi care-au fost opace
să-nalțe stilpii care-n cer rămîn I

VIII

Contemporane, triumfale steaguri
le văd, cît este țara, fluturînd
sint grele de izbinzile din veacuri
sub veghea lor solară văd, durînd
neclătinate-n veac, peste meleaguri
construcții noi, să vină mai curînd,

Triumfătorul viitor în țară
așa cum arhitectii îl decid
în spațiul românesc, ca o brătară
din diamantul gîndului lucid
așa cum miini de aur înălțară
arhitectura vieții de partid I

IX

Desprîndere de ce-i vechi și inert e
cînd marea-nchisă-n scoica de sîdef
talozului, nici ea nu vrea să-i ierte
că-i dă sigurătății relief
și dirijează-acvatice concerte
eliberat din sublanarul sef...

Partidul e-o aripă care bate
cît mai departe-n spațiul românesc
e demnitatea dintr-o demnitate
din care toate vin și se-implinesc
ca-ntr-un tezaur care-n noi există
din care noi perechi de aripi bat
pentru o Românie comunistă
și pentru întîiul, marele-i Bărbat I

Ion Potopin

Teodor Bogoi : „Tineri muncitori”

SE ALĂBIRII DE PATRIE

Chipul oraşului

Nu mai ştiu azi cine anume mi-a împărţit acest gând, dar cu siguranţă l-am auzit în oraşul situat pe două râuri, Timiş şi Sebes, la poalele Mun- telui Mic.

Spunem calitatea produselor şi înţelegem calitatea oamenilor, a muncii şi aspiraţiilor lor. Pentru că un oraş creşte, trăieşte şi dăruie după chipul şi asemănarea oamenilor săi — zicea interlocutorul rămas anonim în memoria reporterului.

Imi amintesc cuvintele sale într-o dimineaţă în care Caransebeşul îşi aşteaptă, ca în fiecare an, la „Zilele Culturii”, scriitorii. Nu e prima dată când mă aflu în Caransebeş, dimpotrivă, l-am văzut şi simţit în toate anotimpurile, l-am privit cu încredinţă din cele mai diverse unghiuri, dar de fiecare dată am rămas cu senzaţia că ceva anume îmi scapă, că nu-l cuprind şi nu-l prapesc pe de-a-ntregul. Oraşul îţi vorbeşte, dacă eşti s-a-sculţi, să-ţi simţi şi să-ţi descifrezi înfinitelile sale mesaje, de calitatea oamenilor. Dar care-i unghiul optim de unde perspectiva umană să fie cea mai clară şi întreagă, mai aproape de adevăr?

Deocamdată, cartierului i se spune „Mal Sebes”, după cum l-au botezat constructorii. E altă de nou, că nici nu i s-a găsit un nume. Venind aici, încă de pe când treceam podul peste Sebes, mă surprinde mai întâi forfota din jur, atmosfera de şantier, deosebit de lucioasă, se taluzează malurile. Apoi, ascultându-l pe deputatul din circumscripţia cu numărul doi, prind să înţeleg. Locuitorii de aici au propus, au hotărât şi au demarat construcţia unui pod pietonal care să facă o legătură mai directă şi mai scurtă cu piaţa revoluţionară şi cu centrul oraşului. Centru unde, iată, pe strada 30 Decembrie, a început o amplă şi bine gândită acţiune de modernizare şi sistematizare.

De ce am pornit aceste gânduri despre Caransebeş aici, într-un cartier cărăuşi i se spune deocamdată „Mal Sebes”, care vine dintr-un vitor un nume mult mai frumos şi mai sugestiv? În primul rând, pentru că el era, în urmă cu numai doi ani, doar un proiect. Atunci, tinerii muncitori Marioara şi Marian Toma, de la combinatul de prelucrare a lemnului, locul de unde pleacă mobilierii spre toate continentele, stăteau la cârmă de nefamilisti. Astăzi, ca o tânăra şi fericită familie, înfruntă deocamdată cu un singur copil, ca tinerii muncitori într-una din întreprinderile reprezentative ale oraşului, locuiesc în acest nou, modern şi confortabil cartier, fapt ce ne oferă o primă şi esenţială perspectivă umană a oraşului.

— La fel se poate vorbi despre locatarii din Intrare Nord, Cazarmii, Balta Sărată — intervine, cu amănunţime necesare, Sever Mandresci, secretarul Consiliului popular orăşenesc. Numai în ultimii doi ani, la noi s-au dat în folosinţă peste 450 de apartamente, numărul lor, împreună cu al garsonierelor şi locurilor în cămin, ajungând în prezent la 8.000. Trebuie să spunem că în cartierul „Mal Sebes”, care este doar unul din exemplele felului cum gândim şi construim astăzi oraşul de mine, vor fi în anul mai puţin de 600 apartamente. Iar pentru fiecare zonă avem prevăzute unităţi comerciale şi de prestaţii servicii, însumând mii de metri pătraţi suprafaţă utilă.

De peste o sută de ani, de când s-au dat în folosinţă tronanele spre Timişoara şi Orsova, Caransebeşul este un important nod de cale ferată. Acum se poate mîndri cu un Complex C.F.R. care se numără între fruntaşii pe ţară, cu faptul că în acest an a început modernizarea peronelor. Aşezat pe o importantă „osea europeană”, oraşul s-a modernizat, în ultimii ani, străzile şi-a construit poduri şi ardoase pasaje care îl întregesc şi înfrumuseţează peisajul urban şi fac mai fluentă circulaţia. Cît despre poarta aeriană a oraşului, aeroportul, şi el modernizat, tot în acest an, deşi mai tânăr ca tradiţiile rămîne una din cele mai căutate pentru intrarea în judeţ. Şi chiar dacă, prin lucrurile din rapid sau din marfar, din autoturieri sau din avion, avem, nu-i aşa, de-a face tot cu o perspectivă umană asupra acestui oraş, pe care mulţi îl consideră mic, dar a cărui evoluţie spectaculoasă este graţie, pentru un mare strălucit al localităţii în construcţia în anii construcţiei socializării în ţara noastră, şi mai ales în gloriosii ani ai Epocii „Nicolae Ceauşescu”. Iată ce ne spune, de altfel, în acest sens, tovarăşa Adriana Petrie, secretar cu probleme de propagandă al Comitetului orăşenesc de partid:

— În cei 22 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, producţia industrială a crescut de peste 14 ori, fiind de 250 ori mai mare decît în anul 1948. Şi chiar dacă cifrele de două ori aceste cifre, îţi ştiai că nu ai şti grăbi, ele sînt rigurose exacte. De exemplu, exportul este de două ori mai mare decît de anul trecut. Pentru cei 35 de mii de locuitori, cît numără astăzi Caransebeşul, s-au creat peste 5.300 noi locuri de muncă, pe harta oraşului au apărut ramuri de producţie noi, cu tehnici de vîrf. Putem spune că s-a schimbat nu numai oraşul, ci şi oamenii lui, felul lor de a trăi şi a gândi, nivelul de cultură şi civilizaţie, s-a întărit sentimentul lor de proprietari, beneficiari şi producători a tot ce se înfăptuieşte în ţară, în oraşul nostru.

Pori ale progresului, ale spiritualităţii şi suferinţei unui oraş. Treceam inevitabil iar prin centru. Cunoscutul şi patriarhalul Corso, loc de foste plimbări şi întâlniri provinciale, trepidează şi el sub febra demolării vechilor construcţii, a construcţiilor unui centru pe măsura noilor dimensiuni ale oraşului. Dacă în urmă cu termen de referinţă numai ultimii doi ani, Caransebeşul s-a îmbogăţit cu numeroase realizări social-edilitare, şi-a trecut la activ lucrări necesare, solicitate de cetăţeni, care înfrumuseţează oraşul, contribuie la confortul celor aproape 35 mii de locuitori, la nivelul de trai şi de cultură. Modernizîndu-se aeroportul, a trebuit să fie modernizată şi strada Traian Dodă. S-a extins reţeaua de gaze naturale, au fost renovate sălile de spectacole de la Cinematograful „Tineretului” şi de la Casa orăşenescă de cultură. Aşa pînă cînd se va construi un nou liceu de cultură, aşa cum şi-au propus locuitorii la recentele alegeri de deputaţi, pe măsura bogatelor tradiţii culturale ale oraşului. Cît despre baza de agrement „Teius”, cu bazine de înot şi terenuri de sport, frumoasă şi reconfortantă ca o staţiune balneoclimaterică, lăun- du-se parca la intrarea cu cochetele vile în- şirate de-a lungul drumului care uneşte parcul cu oraşul, este cu adevărat o oază de tihnă şi frumuseţe a oraşului, căutată bineînţeles şi de poezii, în oraşul cu o bogată şi apreciată tradiţie literară.

Nu este, deci, de mirare că, într-o dimineaţă ca toate altele, Caransebeşul îşi aşteaptă scriitorii. Mai precis, scriitorii de aici îi aşteaptă, pentru dialog, pe cei care trăiesc prin alte orase. Doar în oraşul de pe Timiş şi Sebes s-a „născut” şi a scris Florina Pătrăscu năvela „Reconstituirea”. De aici a plecat şi aici revine cu eroi şi Căminul Ştefănescu, colaboratoare a lui George Călinescu, sau Maia Belciu şi Petru Vintilă. Vor lipsi însă, din păcate, fiind trecuţi în lumea umbrelor, Sorin Titel, George Suru, Nichifor Mihaela. Totuşi, o întâlnire cu Sorin Titel, cu opera lui atît de specifică localităţii, va avea loc în cadrul concursului de proză scurtă, care-i poartă numele. Pe cînd un pionier poet ca Lucian Cristian, distins în acest an cu un premiu special la concursul „Metaforele copilariei”, poate fi considerat urmasul climatului literar pentru care a militat George Suru. Său, de ce nu, mergînd mai departe în timp, pînă în jurul anului 1700, urmasul lui Mihail Hălici, autorul primei compuneri poetice în limba română.

— Amintînd acest nume, intrăm într-o bogată tradiţie istorică a judeţului Timiş şi în limbă naţională. Judecează dr. Petru Bona, directorul Muzeului Judeţean Caransebeş. Incepînd cu castrul şi municipiul „Tibiscum”, unde noi avem azi o rezervaţie arheologică, atestînd

o veche şi intensă locuire daco-romană, cu rezistenţa la repetatele invazii turceşti şi ocupaţii austriece, cu prima şcoală pedagogică amintită încă din 1582, în urmă cu peste patru veacuri, cu primul ziar şi prima tipografie înfiinţate în 1886, continuînd cu „Manualul de istoria literaturii române” al lui Enea Hodoş, există nemăsurate dovezi că oraşul nostru, situat la răscruce de drumuri, a trăit din plin principalele evenimente legate de istoria poporului român, a spiritualităţii noastre naţionale.

— În aceeaşi ordine de idei, Constantin Brătescu, directorul Arhivelor Statului, cautor în lu- crare premiată de Academia Română, aduce alte preţioase informaţii, făcînd să strălucească în faţa noastră tot atâtea tablouri vivante, de mare forţă de sugestie, de o autentică vibraţie patrio- tică:

— Atestat documentar în 1289, Caransebeşul şi-a legat numele şi de lupta pentru neam, limbă română şi ţară, pentru unire, libertate socială şi naţională. În 1600, însuşi Mihai Vi- teazul a vizitat oraşul, românii de-aici partici- pînd la primele lupte ale primei uniri a ro- mînilor. Tot aşa cum şi-au înscris numele prin- tre participanţii la Războiul de Independenţă din 1877, la Marea Untre de la Alba Iulia, la distrugerea unor garnizuri de trenuri fasciste după istoricul act de la 23 August 1944. Iar în anul grei al luptei comuniste ilegale, documen- tele atestă că aici a fost deţinut şi a acţionat, o vreme, curajos conducător al proletariatului român, înfăcăratul patriot Nicolae Ceauşescu.

— Într-adevăr, am păşit şi eu în camera unde a fost deţinut, o vreme tînărul comunist, con- ducătorul de azi al partidului şi al poporului nostru. În acea clădire funcţionează o şcoală, unde tinerii se pregătesc pentru muncă şi viaţă, pentru viitor. Sint idealurile pentru care a luptat şi tînărul comunist Nicolae Ceauşescu, nă- zuite care străbat neîntrepruşti şi istoria acestor locuri din Banat, pentru care Caransebeşul poate depune nenumărate mărturii.

— Dar o descindere în oraşul de azi trebuie să treacă, obligatoriu aproape, altfel nu vei în- telege şi nu vei cuprinde multe lucruri esen- tiale, pe la întreprinderea de construcţii de maşini. În biroul său, care seamănă cu o na- ceală spaţială, inginerul Ion Socol avea expuse cî- teva versuri ale lui Kipling şi fotografia fetiţei sale, de care este foarte mîndru, pentru că are în- clinatii literare. Zilele acestea, cînd toamni se expediază un lot de gaze turbine şi microtur- bine, el nu mai este de găsit în hala acestora modernă, prin care Caransebeşul se alătură Reşetei în producerea turbinelor hidraulice ro- mâneşti. Ingerul Socol a fost, nu demult, pro- movat, dar în mintea mea stăruie felul lui entuziasmat şi poetic de a vorbi despre turbine, despre calităţile de excepţie ale unor colabora- torii constructori cum sînt Petru Mutăşcu, în stare să facă adevărate bijuterii pe Caruselul său urias, sau lăcătuşii Ilie Dragomir, frun- taşii întreprinderii, un tînăr şef de echipă care ştie să asculte ca un adevărat specialist rotorii turbine. Deja se poate vorbi de succesele de tehnologii în premieră. Nici nu-ţi vine să crezi că ai de-a face cu nişte debutanţi într-o afit de pretenţioasă industrie, parte integrantă a programului nostru energetic naţional.

— Dar mai ales la două lucruri m-a făcut să mă gîndesc, în repetate rânduri, înţînirea mea cu inginerul Socol, în această hală înaltă, luminoasă, modernă, de unde pleacă întîm, pentru rîurile ţării. În primul rînd, îmi amintesc că documentele spun că, prin 1889, la Caransebeş, pe Canalul Morilor, se construeşte prima microhidrocentrală electrică din Europa şi că, în acelaşi an, tot în luna noiembrie, oraşul se înscrisese drept a doua localitate din ţară ilumi- nată electric, după Timişoara. Şi lă că astăzi, acelaşi oraş îşi adaugă drept blazon, între suc- cesivele sale de prestigiu, chiar fabricarea micro- turbinei şi a turbinei. Şi mă mă gîndesc acum, aici, la faptul că performanţa tehnică ar fi ea nevoie de entuziasm de o perspec- tivă umană şi umanizată a tehnologiilor, de puţină visare şi chiar poezie.

— Dimineaţa de noiembrie în oraşul de pe două râuri, care peste numai doi ani îşi va sărbători sapte secole de atestare documentară. Că teza- zaurul de la Tibiscum glăsoseşte de glorioase vremuri daco-romane. Dimineaţa de noiembrie, La Combinatul de prelucrare a lemnului, ingi- nera Antoaneta Popescu, mamă a patru copii, lucrează, împreună cu soţul ei, la un nou tip de mobilă, gata să cucerască alte pieţe de des- facere în lume. De la I.C.M. Caransebeş, marcă recunoscută în Asia şi Africa, şi bineînţeles, în Europa, pornesc ultimele vagoane dintr-o mare comandă de construcţii metalice pentru export, noi tipuri de boghiorii pentru locomotivele elec- trice de mare putere. Şi, în timp ce oraşul îşi aşteaptă împreună cu noi scriitorii, despre care se spune că au optat pentru călătoria cu avio- nul, noi ne gîndim cum de aici au pornit spre universul marilor valori umaniste pictorul Cor- neliu Baba şi istoricul Constantin Dalcoviciu. Iar în aerul încărcat de nostalgii şi speranţă, cînd tinerii creatori aşteaptă rezultatul con- cursului de proză „Sorin Titel”, cînd în oraş se construieşte deopotrivă un cartier şi o sală polivalentă, parca auzim togoatoa lui Luţă Lovită acompaniînd „Trandafir cu creangă-n apă”, cu Ana Munteanu, dobitoare recent lau- reată la Festivalul Naţional „Cîntarea Româ- niei”. Şi parcă în lveziile Statuţii de cercetare şi producţie pomicolă de aici, prietenul şi co- legul Iulian Borca, inginerul-sef, îmi arată un măr de aur, din înfiorătoare grădini ale spiri- tului creator, privite într-o perspectivă prof- und umană. Iar acest măr nu este altul decît însuşi oraşul decis să se înscrisă mai ferm în universul valorilor româneşti.

Nicolae Sărbu

Geta Mermese: „Constructorii”

Lecţia de istorie

Ia sediul cineclubului „Atelier 16” din Arad, Gheorghe Sabău mă invită să văd un scurt-metraj realizat dar încă netratat căruia ar vrea totuşi să-i zică „Istoria unui steag”.

— Filmul prezintă istoria unui tricolor adus tocmai de la Pola, din Italia, de cîteva soldaţi români de loc din Ineu, pînă la Alba Iulia spre a-l alătura miilor de steaguri tricolore care au strălucit imensa mulţime care a proclamat Unirea de la 1 Decembrie 1918 strigînd din vecuri peste veacuri „Noi vrem să ne unim cu ţara”. Filmul mi-a adus în minte figura unuia dintre acei soldaţi de la Pola, azi ăranul Valea Nicolae, octogenar, pe care îl cunoscusem cu prilejul unei lecţii de istorie ţinută cu toţi elevii liceului din localitate, într-una din sălile Consiliului popular orăşenesc Ineu, de către profesorul Ioan Vodă.

— Lingă un tablou de dimensiuni mari în care era pictată delegaţia acestei localităţi la Adunarea din 1918 de la Alba Iulia elevii se întîl- neau cu unul dintre cei din tablou...

— Io mi-s Hoscu, mie aşa-mi zice păste numele meu de Valea Nicolae. În 1988, eu şi cei- lalţi pe care-i vedeţi aici ne-am dus din partea Inelui să facem Unirea. Si-am făcut-o. Despre mine scrie şi în cartea „O zi din istoria Transilvaniei” de Vasile Netea. Să ştiţi că ziua de 24 ianuarie s-a împlinit peste ani la 1 Decembrie, aşa au vrut-o românii. Şi Mihai Viteazul. Noi nu-am asuprit niciodată pe nimeni. Noi am vrut să fim noi în casa noastră. Aşa este azi. Aşa va fi mereu. Asta am vrut la Alba Iulia atunci în 1918...

— Şi lecţia de istorie, acea lecţie de istorie, a rămas neştearsă în memoria tinerilor ce au ascultat-o. Cu atît mai mult cu cît ea a fost continuată cu a doua ei filă în care profesorul Ioan Vodă a ilustrat istoria de azi a patriei, a aşezării de pe Crişul Alb.

Ion Biţan: „Şantier”

Ineu. Numele acestei localităţi aminteste ortu- cu de proza lui Ioan Slavici care descria acest loc cu oameni sărmani ce se ocupau cu creş- terea vitelor şi care erau adeseori supuşi unor adevărate drame. Inşişi oamenii în vîrstă ad Ineului povestesc azi despre acea localitate prăfuită, de cîmpie, care era cu ani în urmă acceastă aşezare. Ineu, acum, este un oraş cochecit, complet asfaltat, cu parcuri în care florile respiră larg, cu edificii moderne, cu uni- tăţi industriale ce vorbesc de progresul în care se află localitatea de cîntecul lin al riului în care-si ogîndeste tăcut tururile cetatea- mărturie a istoriei unde se spune că la 1801 a poposit pentru o noapte Mihai Viteazul în drumul lui duros spre Viena imperială.

— Discutam cu primarul oraşului care s-a înăl- ţat în frumuseţe în anii noştri: — Ce ar fi semnificativ azi, într-o rememora- re, din istoria localităţii? — E greu... Localitatea e veche. Are o istorie bogată. Semnificativ este însă un drum. Drumul de la oraş la sat. Să-l rememorăm... Putem afirma că Ineu pînă în anii socialis- mului nu avea industrie. Existau doar cîteva mici ateliere de croitorie ori fierărie. În 1968 cînd a devenit oraş, inventaria ca zestre eco- nomică două cooperative agricole de producţie două meşteşugăreşti şi o unitate de industrie locală. În ultimul an dinamică dezvoltării sale a fost apreciabilă. Ineu are azi o unitate de industrie textilă cu 600 muncitori, de împletire şi plăci fibrolemnoase, una de prelucrare prin aşchiere a metalului, o unitate de confecţii tip „Atex”, o puternică unitate a cooperativei meşteşugăreşti cu 700 de muncitori, trei cooperative agricole dezvoltate şi o întreprindere piscicolă importantă.

— Ineu a dobindit aspect de oraş modern. S-au construit blocuri ce însumează 700 de aparta- mente în locul unor case răpănate, şcoli cu laboratoare moderne, magazine, o policlinică, o casă de cultură cu o sală de 400 locuri, un modern local pentru poştă şi s-a dat în folosi- ninţă un hotel cu trei nivele care a fost botezat „Moara cu noroc”.

— Toate acestea vorbesc elocvent de drumul la care medita primarul acestui oraş din vestul ţării şi care gîndea şi la viitor... — Se înţelege că devenind din sat, oraş modern n-am isprăvit. Avem altele lucruri de făcut. Au început lucrările de extindere a uni- tăţii textile unde, în viitor, vor mai lucra încă 1.000 de oameni. Se munceşte la construirea unei fabrici de mobilă ce va avea 600 muncito- ri şi care va începe să producă încă în acest cîmp. Apoi mai sînt lucrările edilitar-gospo- dareşti.

— O lecţie de istorie la Ineu. Elocventă. Elevii liceului din localitate au ascultat cu atenţie cu- vintele profesorului Ioan Vodă despre Ineu de azi, despre patrie.

— Lam privit pe ăranul Valea Nicolae cu atenţie. În ochi se vedea mulţumirea. Gîndurile celor ce au făcut unirea s-au împlinit azi. România este o ţară puternică, aflată în- tr-un continuu progres, condusă de un partid clarvăzător.

— Copiii au recitat „Ce-ţi doresc eu ţie dulce Românie” şi au cîntat „E scrie pe tricolor unire”. În glasuile lor se contopa glasul istoriei de azi şi de mine.

Gheorghe Daragiu

Simt patria

Simt patria cum imi străbate gîndul
Cum se adună stîncă şi-n izvor
Cum versul meu îşi rostieşte rîndul
Ţîşînd din taina ultimului por

Trecutul meu e-o mişcîre de stele
O palmă dată vîntului pribeg
O poezie-nveşmintată-n grele
Poire de mesteacă şi de fag

Şi pentru mine Patria e struna
Care-a vibrat în arcul unui dac
O ţarină în care-notdeuna
Români-au fost poezii altui veac

Văpaia ei e-aprîncă-n nemurire
Făptura ei e-o stîncă de demult
Ori o domniţă aprigă din fire
Iscind în riuri jerbe de tumult

Inobilat trecutul meu imi cere
Să răscolesc mirasmele de fin
Să port în mine rotunjimi de sferă
Şi rangul fără seamăn de Román

E timpul să-azum cum se adună
Mileniile-n lacrimile noastre
Cum brazii României se-ncunună
Cu ploile înaltului, albastre

Cum crivăţul se stinge în abisuri
De scinteieri, de tihnă, de omăt
Cum o fecioară leagănă în visuri
Carabia întiului ei făt

Iar comunismul nu e doar o zare
Ori o credinţă-nfrîpată-n noi
El este libertatea de-a fi soare
Şi de-a prefăce arşiţa în ploii

Voi coborî cîndva ca o baladă
În brazda Patriei, la pieptul ei
Poet în care vîntul să se-ncreeadă
Şi să-i culegă florile de tei

Imi caut priso, cetera şi murgul
Şi apele incolăcite-n vad
Cu genele eu răscolesc amurgul
Cînd pe retină stelele imi cad

Şi goana printre aştrii veşniciei
Imi da dogoare şi-n tăcere ard
E-o patimă de străjă României
Pe chipul meu cel fără pic de fard.

Octavian Anastasiu

Patriei

Singele
cu care scriem aceste poeme
nu ne aparţine
Ochii
ce apropie zări liniştite
(nu-si a noştri)

Nici sufletul dorind
lubirea
cu aşteptarea unei flori
nu este-al nostru
Toate acestea
ne-o fost dăruite
de aceeaşi mamă bună,
cu toţii
sintem un singur
(poem) al PATRIEI...

George Tei

Amiază esenţială

Cîntă izvoarele

Din toate părţile, patria vine
Ca un imn viscolit primăvara,
Ritmul e-n noi, în mine şi-n tine;
Din toate părţile timpului, vine ţara!

Cîntă izvoarele, se-aud colinde cu ierbi,
Munţii tună prin gr, meditează;
Pe sub lună se-aud coruri de cerbi
Şi coruri de căprioare se-aud sub amiază.

Istoria însăşi, din înalt, se aude
Din de demult, din vîitor şi din azi, —
Anotimpurile se răsfaţă-n flori crude,
În pieptul eroilor vor creşte intruna brazi.

Materia vine şi urcă visînd
Prin fiecare timp şi sămîntă curată,
Însăşi visarea e rază şi gînd
Cînd România din azi, spre viitor se arată.

Mult mai înalt decît înaltul pătrunde
Spre cel mai de sus punct, imnul de foc
Ce adună în raze şi gînduri şi unde
Într-o singură frunte, arzînd la un loc.

El, Intemeietorul, Ceauşescu ridică
Sceptrul marelui prezent, spre alt vîitor
Cît din zbor şi efort şi-l despica
Geniul acestui suveran şi demn popor.

Ferestre dinspre munţi

Bat munţii cu piscurile-n primăvară,
Ca nişte cîntăreţi cu miinile în strune,
Se limpezeste Mureşul prin ţară
Iar Olul, salbele, grăbeşte să-şi adune;

Spre nicovala roşie a lunii s-or abate
Cohortele de nori ca nişte hămesii fierari,
Dar jos pe Dunăre, la combinate
Fără şfirîit, coloanele de foc vor bate

Pe mii de kilometri, benzile rulante
Trag din milenii întineric carbon
Iar clonjuriile stînclor, în transetern, secante
Învăta cosmosul cum să răsune.

Cirezi şi turme din sprinceană ierbi
Se smulg prin ploii spre curcubeie,
Cum sus, în cumpăna de trăsnet, cerbi
Se-ntrec din fluviul plantelor să beie.

La toate, omul zilei şi-al secundeii ştie
Să-şi dea răspuns cu-mbrăţişare
Şi din ferestrele carpaţilor, mai vie
Fîntina lui eroică răsare.

Poporul din popor

Gîndindu-se pe sine
Poporul îşi gîndeşte înfăţişarea

Din mai mult ca prezentul
Spre mai mult decît mine.

El îşi învaţă pînă şi clipele,
Apele, anotimpurile
Cum să rodească şi să curgă
În ritmurile limbii române.

Mai mulţi munţi formează
O echipă de munţi,
Mai mulţi constructori
Sint un fel de amiază
De sori şi frunzi;
Toţi munţii şi toţi oamenii
Gîndindu-şi cetatea,
Chiar pe ea o creează!

Un popor de munţi
Din vîitor şi din popor sintem,
Din viaţa plurală a patriei întemeiată
Pe fluviu, pe mare, pe sesuri şi ceruri
În genunchi-nimănu-nicodată!

Dor

Dorul cînd vine, din taină vine,
Este lumină şi aşteptare,
Sare din izvoare, şi din grădine
Sau dintr-o mină c-o floare.
Dorul de patria din vîitor
Este mai mult decît dorul
Şi decît izvorul
Este însăşi făpta griului cu lumina
Şi griul focului
Sărutat, la furnale, cu mina.

Să fii conducător de ţară,
Ţel şi geni să-i fii,

FORME ȘI IDEI LITERARE ROMÂNEȘTI

IN
CONFERINȚA
NĂȚIONALĂ
A SCRIZILOR
A PARTIDULUI

O imagine a realității literare românești, așa cum se prezintă ea astăzi, înainte de deschiderea istorică produsă și în domeniul culturii, de documentele Congresului al IX-lea al partidului și ale roadele asteptate. Avem, se poate spune, această fără ezitare, o literatură română bogată omogenă, atlată în plină evoluție, consolidată de o înțeleaptă valorificare a moștenirii literare, înțelegând pe criteriul valorii, direcționată de o ideologie literară cu principii ferme și cu un

sentiment activ al tradiției majore, îmbogățită această, acum, de creația propriu-zisă care, păstrându-se în cadrele sigure ale direcțiilor mari de cultură românească, a putut să dea un răspuns original, nou și inovator, la întrebări care aparțin omului modern.

Memorie a literaturii române clasice, majore, a marilor valori fundamentale: ideologie lucidă, așezând punți între un trecut multimilenar, un prezent febril și un viitor cultural sigur: creație originală, stabilind identitatea ființei istorice și poziția ei în lume — iată, în mare, ce definește literatura română de azi, confirmând existența unor forme și idei literare specifice.

Memoria valorilor fundamentale

O etapă, un bilanț: sub acest titlu scriam într-una din paginile acestei reviste (20 decembrie 1982) un succint articol în care dădeam seamă de două fapte: pe de o parte de nemăntințita, în întreaga istorie a culturii românești, a vastei opere de reeditare a clasicii de tot genul, iar pe de altă parte, cu modestia ce cred că ne caracterizează, despre sprijinul pe care am scotocit să-l dăm tuturor aceluia care au vrut (și lucrează în continuare) la fundamentarea culturii noastre. Nu eram, cu mulți ani în urmă, cel mai nimerit să fac acest gest, nu sint nici astăzi printre-o calificare, totuși, în timpul lucrului, numai că faptul se impune de sine și orice om cu vederea clară le poate conștientiza.

Este o reeditare revăzută și astăzi, recunoaște orice om de probitate, că e mai bună decât inițial, în orice caz G. Călinescu nu și-a amendat și stricat opera.

Este o reeditare revăzută și astăzi, recunoaște orice om de probitate, că e mai bună decât inițial, în orice caz G. Călinescu nu și-a amendat și stricat opera.

S-a întipărit ceva cu totul nou în cultura românească în ultimele decenii: O cernere și discernere a tradiției; o punere a ei în evidență; o integrare în plan istoric; o rezonanță radioasă pentru prezent. S-a renunțat, cum am mai spus, la opere alese, s-a editat, în schimb mult și cu o corectitudine de aparat critic de învidiat chiar pentru edituri de prestanță de aiora.

A fost reeditată Opera lui Liviu Rebreanu și, cînd, într-un moment de îndoială (e vorba de cînd, nu, totuși) am crezut că rămîne aici, iată că Nicolae Gheleran ne-a pus pe masa de lucru și al XII-lea volum (interesantă cronică de început de veac a dramaturgiei românești — asupra căruia vom reveni).

Deci, nu e vorba doar de elogiarea muncii editorului în sine, de a însuși cantitatea și calitatea tomurilor care se ordinesc în bibliotecile noastre, ci și de a vedea ce răsfrîngeri benefice au acestea pentru creația literară actuală. Numai acela care a rămas la lectură desul de trunchiate din școală și la câteva formule uzate prin repetiție și nu își apropie, cu stăruință și discernere, bogatul tezaur al moștenirii noastre artistice caută să meargă pe cărări așa-zis noi, vehiculare și parșite după un singur sezon și se ajură.

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit, înainte de a fi prezentate, o atenție deosebită de către noi, intrînd astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurecția clasicii a dat zîmbiri actuale un imbold și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făcșul specific, înconfundabil al spiritualității noastre.

Merg multe ediții bine, și în rafturile bibliotecilor noastre se adaugă cărți noi și ne simțim din ce în ce mai îndreptățiți să lăsam noi, în timp și în spațiu, o parte din această moștenire.

Noi nu știm dacă aștea evoluează sau ba (cu puțin sau multă tehnică) știm că opere de seamă o mică doză de an și sint poate mai grăitoare astăzi decît au fost la vremea lor — și firesc să fie așa pentru că fiecare generație își aduce prinosul ei de descifrare și interpretare. Cînd îți este dat să citești pe Eminescu, Rebreanu, Sadoveanu, Camil Petrescu și alții alții în deplinătate, cînd ești editor și te orientezi în toate mîndrele procesului de creație a acestor mari artiști, cînd îți dai tabloul receptivității opereii în timp și în spațiu și cum ai avea o bună măsură care nu-ți dezmințe orientarea polară a creației. Atunci apoi îndrumarea teia nu e de altă natură decît cea a unui profesor.

Mulți au stăruit, ani la rînd, cu argumente de tot felul (mai mîndre sau mai puțin) pentru un combatut leu), pentru reeditarea Istoriei lui G. Călinescu. Se punea problema reeditării întocmai a ediției princeps sau a celei revăzute (dar nu în sens lovinescian, am remarcat după aceea!) a cărții. Si-au expus mai mulți păreri, dar nu toți în cunoștință de cauză. A în-

Ligia Măcevel: „Ofrandă”

dar că acela care urmează cu tact bună tradiția a clasicii are o sansă în plus de izbîndă și mîngiere că poate da ceva înalt și frumos semenilor săi. Repet: niciodată în trecut cu înțelegerea și curajul nou — nici pe departe! — dar că acela care urmează cu tact bună tradiția a clasicii are o sansă în plus de izbîndă și mîngiere că poate da ceva înalt și frumos semenilor săi.

INEDIT UN NOU CONCEPT CRITIC

Este foarte greu să înțelegem personalitatea lui G. Ibrăileanu. Cel care l-a fost elev l-au admirat și l-au iubit pentru că farmecul lui personal, de prieten sau de profesor, i-a cucerit de la primul contact cu el. Alții, pentru că Ibrăileanu era, indiscutabil, unul din cei mai mari critici literari români, și pentru că Ibrăileanu s-a dovedit a fi, spre sfîrșitul vieții sale, un adevărat observator al vieții în Privind viața și un remarcabil romancier în Adela. Cu toate că în unele din articolele sale de critică și istorie literară el se exprima neglijent sau familiar, ceea ce a determinat pe F. Constantinescu să întrebuneze cuvinte dure despre stilul lui Ibrăileanu, cuvintele nemeritate de un asemenea om, Ibrăileanu fermeca prin conversație și ne farmecă și prin scris. De altfel, aștea din articolele sau lucrările sale sint scris admirabil, cu o măiestrie de prim ordin, iar romanul intră și el în această grupă de opere ale sale. Oricum, neclintite limbă vor fi fost în exprimarea sa, și probabil erau, fostul său elev de la Universitatea din Iași, I. M. Rașcu spune acest lucru în volumul de amintiri pe care l-a apărut acum aproape două decenii. Ibrăileanu intră în genere pe contemporanii săi prin darul cu totul neașteptat al conversației, prin bogăția de idei originale, prin caracterul afectuos al exprimării. Așa că I. M. Rașcu, care în același volum de amintiri declară că nu și-a însușit ideile despre literatura ale lui Ibrăileanu, ale revistei Viața românească, și că el a devenit, ca student Săja, adept al simbolismului în literatură și, deci, a curentului reprezentat la noi de Ov. Densusianu, adaugă că totuși afecțiunea lui se îndreaptă către Ibrăileanu, care era atît de apropiat sufleteste de oameni, și nu către Ov. Densusianu care era rece chiar cu prietenii și adeptii săi. Că Ibrăileanu a fost un profesor excepțional, știu toți cei care au fost elevi la liceu sau la Universitate. De altfel, întodeauna un mare om va fi și un mare profesor.

Ibrăileanu a fost un om de un dinamism fără seamăn. Om politic socialist în tinerețe, liberal mai tîrziu, dar cu atîtea idei ale socialismului, creator al poporanismului și țărănismului român, împreună cu C. Stere, adept spre sfîrșitul vieții al socialismului mondial, el este însă în primul rînd un creator de idei, și aștea, creatorul unei concepții și metode de istorie literară care e în fond marxistă. Nu numai că a desfășurat o extraordinară activitate de critică și istorie literară, dar a îndrumat pe scriitorii români din epoca sa spre un nou concept de artă literară, citîndu-le opere în manuscris, propunîndu-le modificări tipăritu-le în revistă. Viața românească sau în editura „Viața românească”. A fi prezent aproape zi de zi în redacția revistei Viața românească pentru a deplina această muncă exorbitantă de dirijare a activității literare românești din vremea sa, este un sacrificiu pe care l-au făcut decît puțini oameni de atunci, nu numai din țara noastră unde este singura mare personalitate care s-a cheltuit așa de mult pentru artă, ci din toate țările. Nu putem decît regreta că Ibrăileanu n-a folosit acest timp pentru definirea cursului de Istorie literară românească modernă. Dar Ibrăileanu a dat în schimb poporului nostru și culturii românești altceva, un nivel înalt al literaturii românești și mai ales al literaturii moldovenești, putem zice, ușure și i-a mai dat o revistă de cultură cum nu avusesem pînă atunci poporul român și care n-a fost întreruptă după aceea pînă astăzi în cultura noastră.

Dar Ibrăileanu a fost mai mult decît un om de mare abilitate și unul din cei mai mari profesori și critici literari ai noștri, mai mult decît un gânditor (moralist) și un romancier de talent: el a fost unul din marii critici și istorici literari din toate țările. Acest lucru este încă greu de înțeles de cei mai mulți din intelectualii români, chiar din cei care au deosebită părere expusă de noi mai sus. Pentru că un om care n-a avut în vremea sa sau după aceea, pînă azi, o influență considerabilă asupra colegilor de breaslă din toate țările sau într-un mare număr de țări nu este în genere considerat a mare personalitate a culturii mondiale. Să vedem deci originea și importanța concepțiilor și metodelor de lucru ale unui om de știință, critic și istoric literar sau scriitor pe vi vizute și fără că el și-a exercitat încă o influență asupra specialiștilor din domeniul său. Meritele care l-au fost recunoscute lui F. de Saussure pe vremea cînd trăia el și cînd după aceea de puțini săi elevi de la Geneva au fost recunoscute abia după 1920 sau 1930 de toată lumea științifică. Pînă atunci el nu era decît îndouorpești cu idei personale în domeniul lingvistic și cu câteva idei interesante în domeniul lingvistic general. Aștea, F. de Saussure este considerat drept unul dintre cei mai mari teoreticieni ai limbajului din toate timpurile și drept un om care a îndreptat științele sociale spre o nouă fază de dezvoltare a lor. Ibrăileanu s-a străduit toată viața nu numai să înțeleagă pe scriitorii români și străini ai epocii sale și să scrie despre ei, Ibrăileanu s-a străduit toată viața nu să înțeleagă mai bine dezvoltarea literaturii române și pe unii din cei mai mari scriitorii ai noștri din trecut: el s-a străduit toată viața și să creeze un nou tip de critică și de istorie literară, mai științific decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem că a reușit. Astăzi, cînd critica și istoria literară din Occident și din U.R.S.S. se îndreaptă spre structuralism și funcție decît cea științifică de pînă atunci, care era creată lui H. Taine și C. Dobrogeanu Ghiera (pe Brandes și pe Fr. Mehring pare să nu-i fi cunoscut); și credem

CRONICĂ

ANONIMUS MAGNUS, Constanța: Probabil același cu Anonimul cunoscut, căruia în numărul trecut i-am răspuns (ca și altora). În cercările neconcludente. Mai trimiteți? Celelalte trei picuri primite între timp, conținând textul Privesc trecuți-ți mindru, variantele 2, 3, 4 — confirmă din păcate impresia inițială: sinteti un versificator corect pe teme comune și de bun simț, abordate decent și mediocru, fără vreo acțiune originală în limbaj ori în interpretare. Oriicât ai mesteri la rimă și ritm, cu datele pe care le-am înregistrat nu aveți nici o șansă să faceți să înseamnă poezia. Vă sfătuim să opriți aici corespondența cu noi.

FUICA IONUT, București: Ah... avansat! Dacă m-a trecut în am răspuns la NU, mesajul primit ulterior ne poate ajuta să lămurim mai bine lucrurile. Cităm din scrisoare: „simțind-mă stăpîn pe un mod poetic de scriere și de exprimare...” (apropro: credeți că „scrierea” poetică și „exprimarea” poetică sînt două lucruri diferite?) „în orice caz, versurile dacă erau citite făcuseră, cel puțin, această este părerea mea, făceau senzație” (dacă ai fi citit mai multă poezie v-ați fi scris sub părea); „Versurile pe care le-am scribit și pe care le-am trimis pe adresa redacției dumneavoastră impresionează, cred eu, printr-o exprimare a simțămîntelor mereu în căutare, mereu pline de teamă.” Vă înțelegem intențiile și „căutarea”, dar avem datoria de a vă atrage atenția asupra faptului că „versurile” dv. „impresionează”, întii de toate, prin altceva: în nu se scrie „eu-n foc”, „s-au s-or singe”; nici nu se spune „cu mîriși cu tot a lumii”, ci e-n, sau și ale (explicațiile le veți căuta într-un manual de gramatică elementară), pînă cînd veți asimila cele de mai sus, nu aveți dreptul să vă referiți (cum faceți în scrisoare) la Dasein, și nici să vremi de a faceți să credem în „afolite” (Heidegger); 2) Faptul că vă preocupa haosul, zădărniciile cosmice, nașterea și renașterea universului, alcătuirea unei noi Făpturi etc., nu constituie în sine un certificat de valoare. Altfel spus, grandioarea temei nu garantează nici accesul la inteligența nici talentul, ci indică doar predispoziția și nevoia dv. de a vă apropia de o problematică universală. Nevoia aceasta este mult mai frecventă decît ai putea bănui, o încearcă majoritatea adolescenților cu acces la cultură. Din păcate, dv. o faceți într-un mod diletant și agresiv, ca cum mișcările cosmologice v-ar bucura prin bucuria și ar fi suficient să întîndeti mina și să le apucați, eventual să le sugrumați. Păreți să n-aveți habar de faptul că, totuși, cosmogoniile sînt vechi de cînd lumea, și că există unele realizări remarcabile în acest sens (în îndrăzăm să vă oferim termene de comparație). Cităm: „I-năd, din mara literatură română, pe Eminescu, Blaga, Philippipe și, dacă este posibil, meditați asupra lor. Veți avea, poate, revelația că este mai greu să intri în competiție cîtă vreme nu înțelegi de simplitate, ale cîntărilor și contragerii” cuvintelor m-a/c-n-u-m-e-n-t-e; 3) „Destinul himeric nu stie de viață / Și-un zăbucim nebul, de crunt adevăr / Năvălește haotic, suflarea-ți îngheață // Si crîncen un urlet nebul și prelung / Gînește-n absuri vînturi / Și-un vînt al umbrelor crește frenetic” etc. Un asemenea limbaj nu este înțeles de nimeni în teritoriul poeziei române. După cît spațiu v-am acordat, vă rugăm să meditați atît asupra „destinului” dv. poetic, cît și în legătură cu vîntoarea dv. corespondență.

STANCIU STĂNELA, Brăila: V-am mai răspuns în numărul trecut. Nimic nou: o poezie de stare (fotografie) cu semnificație poetică. Atenție la declarații de tipul: „Si cînd ai abstrah”, ori la eticheta „sonet de dragoste”

pentru o poezie de trei strofe a cite patru versuri... Poate ar fi mai bine să scrie o pauză, să vedeti ce rezultă după acumulare: o poezie o... mutație?

OCTAVIAN GONGU, București: V-am mai răspuns o dată, la NU. De data aceasta ne trimiteți 8 (opt) texte, introduse prin întrebarea „Ce părere aveți?” și purtînd fiecare, în final, numele și adresa. Vă răspundem și acum: NU. Pentru edificare cităm primul catren al primului text: „Prin alți lungi mîncat n'ecet / De-amărăciunea lacrimilor ce-am vărsat / În mine insumi, cit să vii te-am așteptat / Coarda vie a inimii s-a subiat” (Așteptînd iubirea). Nu o mai așteptați, sau încercați să modernizați apostroful.

ASCANIO, Tr. Măgurele: Atît scrisoarea, cît și cele 5 (cinci) texte trimise dovedesc nevoia dv. nu de poezie, ci de un fel de absolut, de un fel de devoțiune. Din scrisoare: „Mă plec în fața voastră oameni, / eu Omul // Mă nimesc Ascancio și sint cetățean al Universului. Mă adresez dumneavoastră în speranța că voi fi înțelep. Povestea mea-i următoarea: m-am născut în credința de a nu fi singur / apoi am alergat la capîntul Pămîntului am făcut mîntăle pline la gură / și-am strigat: / — omule... iubeste!” (s.a.m.d., pe două pagini și cinci rînduri). Mai spuneți: Atîta timp cît voi putea ține o pană în mîni, voi scrie (la o asemenea declarație de credință, vă puteți lipsi de părea celorlalți), și încă: trăiesc egal poezie pentru mine (nu-i obligatoriu ca trăirile dv. să se și transmită; pentru asta ar trebui să reușiți chiar poezia, o zăbrătoare care se lasă prinsă înăla gură). Vocația dv. pare să fie de fapt profesională sau comediantă, și doar prin accident „poetică”. Iată un exemplu: „Cine este tu? / Cine sînt eu? / Cine ești tu? / Intreb... de ce-mi oprești bătaie inimii? / de ce inima mea la forma minilor tale? // Cine

Patria

Goana maclor
în instabilitatea lanului
cremese culeasă
scînteind a raze de griu
eu te simt abstrah
precum lăcomia lagunei
elanul zborului
ce ti-a dăruit dălnirea
a cristalizat cele trei culori

Delia Hanc

sînt eu! / Cine ești tu de întreb / întreb...
de ce minile tale / sînt pline de singele
meu // Cine ești tu? / Cine sînt eu? / Cînt
intr-un mod neadevlat, textul acesta poate
părea ridicol sau indiferent. În trupul sters și
monoton, chiar banal al acestei construcții de
cuvinte ia flintă însă o formă de fapt i-rațională,
al cărei mecanism complicat crește din
sugestia altei decît cele poezice, dar numai
dacă întineste un cititor capabil de investigație
și, pe de altă parte, dispus să se investească.
Pentru că textul dv. nu îl obligă să o facă,
este lipsit de seducție și nu pune în valoare
misterul pe care totuși (și doar) îl semnaleză.
La tipul de mesaj pe care doriți să-l transmiteți
v-ar trebui mai multă fervoare. Textele
dv. nu vibrează, au aspectul unui ambalaj de
carton. Nu știu încotro veți merge, la această
întrebare dv. sinteti cel chemat să răspundă.
Noi vă semnalezăm doar impresia de cabotaj
pe care ne-o lasă finalul scrisorii, inclusiv
pseudonimul: „Vă mulțumesc domnilor și sper
că nu v-am răpit din timpul dumneavoastră
atît de prețios, vreau să cred că ați distigat în
acest timp / Al Universului, / al Dumnea-
voastră Domnilor / Ascancio”. Oare numele dv.
se fie ca care vă obligă, prin rîcoșea, la
acest... balet?

DELIA HANC (?), Turda: E minunat că
aveți doar 18 ani și că vă plac pictura și poezia,
dar de ce vă exprimați atît de prețios și
rebarbativ? Din scrisoare: „și vă rog pe dv.

să vă pregătiți doza selectivității” (?)... „pen-
săm a-mi susținea” (?)... „poate sugera?”; și
apoi vorbiți de viziunile „coordonate de voință
și un minimun capacitiv (?) perfecționabil”
(cînd în limba română există cuvîntul perfec-
tabil; dar aici, oricum, nu așa trebuia exprimat),
pentru a încheia cu această stupefiantă
propoziție: „Scuze pentru eventuale greșeli
ortografice sau de punctuație”. Cum o să vă
„scuzăm”? Vi se pare minor faptul că nu știți
cînd se scrie a-î — și cînd a-î?!

Să trecem la poezii: din păcate, și ele im-
bibate de barbarism: „Pasărea aluminizată /
se acumă, izosă?” (?!), „demanderlor”, „s-ar
găzifica zborul lor”, „le atrîni de fundatul
nadrinal”, „pasul tău tangențial gazelor”,
„ascuțitul insașiabil / anihilează dubla transfi-
gurare” ș.a. Este evident că încercați să vă
construiți un limbaj poetic personal (în bună
măsură ați și reușit), dar faceți, vă rugăm, un
efort și renunțați în excesele de felul celor
de mai sus. Vă asigurăm că merită. Pentru
că, din fericire — și acesta este lucrul cel mai
important — talentul dv. nu se pare indis-
cutabil. Cităm din Inserare: „tîrnul catedral
învechit / de ploa / nu mă percepse infiltra-
țiile / se ascunde înăd, după colină, / de ari
mire / mi s-au umplut buzunarele / cu flori
de tei / stambe de întunecime / se strecoară
printre gene / lacrimi finisează limite”.
Și Cîne: „una e legea mea / unorii ea se di-
vide / în părți ce respiră înseparabil / lanul
de grîu pictat încercînd arpeggiile maclor /
prea roșii pentru a fi vers / prea tîrnul
pentru a fi muzică / prea încălzită de vi-
brații / pentru a fi penelul meu.” Mai reținem
Patria și Poeta. Următorul grupaj vă rugăm
să ni-l trimiteți dactilografiat, împreună cu o
fișă personală.

HESPERUS, Beclan: Alcătuirii în vers clas-
sic, fluent, mesagiu, cu unele schiopătăți
prozodice, totuși: „Știam din cărți profunde
vreo cîteva eseri / Azi nu deschidim cartea
la banal mesaj Găsim în alte pagini teribi-
le-nelensuri / Și ne-nchîmăm încorâr de lenor
Cit de înecit trecuți ninsorie murdare / În
mul slăvitu și bătrînu burg / Cu parcuri,
o pastă din stampele ușoare / Cu pianisti ce-
lestri și muzici de fanfare / Cu aur și amante,
cu vîetle ce curg”. Din păcate, modelele ilustre
vă domina, încercînd să imită, precum și so-
lului mai personale în planul expresiv.

PALADE NICUSOR, București: Versificări
didactice, patetice în intenție, dar cu efect
hic! „Să-i furi unii copii plăcere / De-as
siele” savura copilaria. „Să-i furi unii copii
caldura, Părinți, sînteti complet alinați”.
Și o poezie „de despărțire”: „Așa cu casa
goală m-am pus pe curățenie / Și am spălat
podeaua, cu tuică și cu vin / Cîzînd după o
vreme în cea mai grea muenie / Cîstîndu-mi
fără vlagă, frumosul meu decelior / V-a-
luna mai în serios, poate că ar lesi ceva, Mai
trimiteți, însă fără greșeli de ortografie.

FLORICA DUMITRU, Tirgu Jiu: Versificări
naive, fără nici o șansă. Exemplu: „Tu esti
cerul meu cu stele / Tu esti marea mea cu
pești / Ești lumină în fapt de ziură / Ești amurg
fără dureri” etc.

ROXANA COREANU, Breaza: Palide pastăse
la toxice pînăscune. Dar aveți doar 18 ani.

Maria Zimniceanu (București): Neagu Emil
(Timiș); **Alexandra Dan (Buzău):** Miclescu
M. (Oradea); **Mălinescu Dan (București);**
Petrache Nicolae (Călarăsi): Ana-Claudia Mu-
tașcu (Mehedint); **Aliaș Iulică (București);**
Mioara Coțlea (Călarăsi); Vail-Liana (București);
Adela Vîntu (București); Adrian Chidon
(Botoșani); **Constantin Boboc (Fălciuc);**
Dragoș Dinescu (Pitești); Petrona Mihai (Con-
stanța); **Ionel Jitaru (Hunedoara);** Ion Ște-
fan (București); **Sima Valeria (București);**
Munteanu Liviu (Covasna); Nicolae Lăura-
rescu (București); **Vîșniș Nicolae (Dimbo-
vită);** Radu Lămînița (Argeș); **Georgehe Dra-
goș (Mehedint);** Gilae Erjebet (Oradea); **Du-
mitru Drăgan (Butea);** Cristian Porfiru (Gu-
lați); **Mezheșan Andrei (Brașov);** Ina Crite-
scu (Brăila); **Dumitru C. Ioan (Argeș);** Din-
gă Mirela (Galați); **Avram Nea (Galați);**
Băncuță Anelisi (București); Săduțu Costel
(Buzău); **Drăgu Stan (Brăila);** Cosman Con-
stantin (Suceava) și NU.

CONFABULE

Este dimineață ninge
prima zăpadă pe care
n-o mai căleam împreună
în umbra ta mă înșelă de-acum
umbra ta este brună
ochii tăi cîndva atî de albaștri
sunt acum mai mult căprui
părul tău scurt
îl cede și pe umeri
iar trupul tău subțire
umbra în urma mea
fără să se ardă
cînd mă întorc spre ea
mă privește și mi spune
nu fi trist
nu doi ne-am mai întîlnit cîndva
nu fi trist
nu va ține la nesfîrșit
mal e timp și de noi
mai e timp —
cîndva ne-am mai întîlnit
două lumini de zăpadă pe cer.

Lulian Neacșu

CUMPĂNA

Așchii

I. Bacovia are precursori în Tradem și în I.M. Rasco, la noi, și pe un Rollinat sau Verlaine, la francezi. Poate fi considerat Macedonski ca un precursor însă numai din punctul de vedere al caracterului simbolist, deoarece Macedonski, în ciuda faptului că este autorul romanțic-simbolist al Noptilor, este, prin temperament, un poet solar. Bacovia este un poet nocturn, lăbuste asfințit și lucrurile potente de cădere nocturnă. Noaptea provinciei devine o variantă a realității spirituale. Se poate vorbi de claustrofobia operii bacoviene. Toamna și iarna ajung să fie anotimpuri mai provinciale decît celelalte și urbea burgheză a începutului de secol se exprimă prin ele în suferință sensibil. În mod special, simbolizîndu adus în poezie, el materialitatea textului ca sistem de semne diaconice constituie dacă însuși textul lui este cel mai puțin abstract în comparație cu textele altor critici? El își mulează subiectivitatea pe istoria operelor urmărind un scop dublu: scutură colbul de pe cîrmă și îl arată înțelesul său estetic, înțelegîndu-viața ca o formă a victoriei ființei, putem înțelege extincția ea pe forma contrară a acestei biruinți. Această coardă a sensibilității umane este atînsă de poemul bacovian, cu tandrețea muzicii, a culturii rețențiviste, muzică și cântec care se transformă în subiectivitate estetică.

II. Călinescu elude materialitatea textului ca sistem de semne diaconice constituie” afirmă un coleg. Fals. Diaconice înseamnă istorie, or, G. Călinescu este autorul unei istorii care vede în timp mișcarea formelor poetice. Cum ignoră el materialitatea textului ca sistem de semne diaconice constituie dacă însuși textul lui este cel mai puțin abstract în comparație cu textele altor critici? El își mulează subiectivitatea pe istoria operelor urmărind un scop dublu: scutură colbul de pe cîrmă și îl arată înțelesul său estetic, înțelegîndu-viața ca o formă a victoriei ființei, putem înțelege extincția ea pe forma contrară a acestei biruinți. Această coardă a sensibilității umane este atînsă de poemul bacovian, cu tandrețea muzicii, a culturii rețențiviste, muzică și cântec care se transformă în subiectivitate estetică.

George Alboiu

Exceptionala creație

noi, cei rămași din generația lui Mircea Eliade și a lui Constantin Noica, am început să ne simțim tot mai singuri. S-au stins la un scurt interval unul după altul. Dar dacă la sfîrșitul lui Mircea Eliade — desi cu anădăra suferință — ne așteptam, totuși fiindcă îl știam de multă vreme suferind, de Constantin Noica îl vedem într-un act așezat, înconjurat de tinerii și valoroșii săi discipoli. De aceea, vestea rapid difuzată a morții sale a căzut ca un trîznel asupra noastră. Încă nu ne putem reveni de la o asemenea șoc. Zădărnice au mai rămas pentru noi o serie de imagini, de reprezentări, de suvenire.

Au trecut aproape șase decenii de cînd l-am cunoscut pentru prima dată pe Constantin Noica. Ne-am revăzut de atîtea ori. Mai trziu am trecut cu aproape toți cei de-o vîrstă cu el, prin aceeași răstîrte, care ne-a legat și mai mult. Dar, de la început, acest om plin de idei, de inițiative, de realizări originale, mi-a stîrnit admirația, care s-a cristalizat definitiv în anii din urmă. Și l-am prețuit nu numai pentru excepționala și nesențată creație filosofică sau pentru adevăratul apostolat de care a dat dovadă, ci și

pentru legătura sa indisolubilă cu acest drag pîmînt de atîtea ori încercat, de atîtea ori urgîsit. În ultimele decenii, a călătorit foarte frecvent în străinătate unde a fost mereu primit cu brațele deschise, și unde s-a simțit bine. În Germania, după propria măturare, s-a „tăvălit între cărți”. În Franța i s-a oferit, ca loc de sedere și de lucru unul din castelele Loirei. A refuzat toate aceste chemări de sîrenă și s-a reîntors mereu la vatră, mereu neobosit, viu, prezent, pînă la obștecul sfîrșit.

În țară rămîndu, a ajuns un nume internațional. Deoarece nu mă pot opri acum la toate exemplele, voi apela doar la o singură dovadă. Astfel, unul din cei mai de seamă filosofi și esteticieni ai Greciei actuale, academișianul din Atena, Evangelhos Moutsopoulos, afirmă cu tărie că este discipol al lui Constantin Noica. Despre ceea ce a fost și și despre ceea ce a realizat se va vorbi mult și se vor scrie cărți întregi. Eu m-am limitat, însă, aici să mă asociez cu toți admiratorii săi din străinătate și din țară, și să aduc un ultim și îndurerat salut prietenului pierdut.

Edgar Papu

Sentimentul românesc

Un om de o impresionantă cultură, cum a fost Constantin Noica, greu poate fi înlocuit. El reprezintă zec de ani de muncă necrutată, de neînțățată acumulare. Vasta sa operă va fi plasată la locul cuvenit de către generațiile viitoare, așa cum este și firesc să se întîmple cu opera oricărui creator. Dar un singur lucru rămîne de pe acum sigur: Constantin Noica a fost o persoană, cît și stimulent pe sine, să umple golurile unei culturi încă tinere, prin traduceri și comentarii marilor gânditori ai lumii, goluri pe care le-a scotocit înadinsibil într-o cultură care aspira să-are dreptul să aspire — la universalitate.

Noica nu a ocupat niciodată o funcție pe măsura erudiției lui, el care ar fi putut onora orice universitate din lumea ca profesor. Dar, ca și Eugen Lovinescu, s-a impus singur, prin propria personalitate, pe treapta cea mai înaltă a culturii noastre.

Visul cel mare al lui Noica a fost ridicarea culturii pe măsura europeană la nivel mondial. Sentimentul lui românesc este dealfel înscris emblematic pe multe din titlurile lucrărilor sale.

În nobila-i împătîmiră de a realiza acest deziderat, a apărut de multe ori ca un Don Quijote, care pierdea simțul realului. Năvnițea lui a provocat unorii păreri controversate asupra propriei sale personalități. Ambitosul lui vis însă și împătîmiră lui dorită, chiar neimplinite, îi dau singura statură reală, fiindcă omul este în viață atît cît este idealul lui.

Viețile noastre nu au mers todeauna pe aceeași făgăd dar contactul dintre noi nu l-am pierdut niciodată. Corespondența noastră de-o viață sîntă matoră. În primăvara trecută l-am văzut pentru ultima oară. Era slăbit și cu un moral nu prea ridicat. Mi-a vorbit ca niciodată de moarte și de dorința lui de a fi înmormîntat la Schitul de la Păltinș. Mi s-a părut ca o vizită de adio.

El ne va fi prezent nouă, celor rămași din generația lui, dar va fi mai ales prezent tuturor generațiilor viitoare cînd vor fi însetate de cultură, fiindcă atunci îl vor întîlni pe Constantin Noica.

Anton Dumitriu

Proba mării culturi

Orice am face, Noica rămîne în noi și iese deasupra-ne ca un fel de lemn. Eu unul am avut nevoie de el ca de un venin. Nu în doze mortale, ca alții, nici pur homeopatic, doar atît cît să mă lase contaminat de chinul lui așa de torturant. Era un om chinut, s-a chinat, i-a chinat pe toți cei din jur, s-a chinat fără tămaidure. N-avea tămaidure, Cîne a spus că Noica era un optimist?

Avea harul de a fi piezis, todeauna alături de un drum sigur, pe care îl-l indica cu suferință, cu durință, cu aneii intr-ascolo și să-l lasi în eroare. Aflat în certitudine, suferea. Dar a fost el vreedat în certitudine? Avea vocația de a-și folosi țepușe sub unghii, pe sub unghiele inteligentei lui strălucite, cu care se sfîșia pînă la sine, iesind apoi în lume sfîșiat, cu voința de a scrie și a gândi în românește. A fost el vreedat în certitudine? Avea vocația de a-și folosi țepușe sub unghii, pe sub unghiele inteligentei lui strălucite, cu care se sfîșia pînă la sine, iesind apoi în lume sfîșiat, cu voința de a scrie și a gândi în românește. A fost el vreedat în certitudine? Avea vocația de a-și folosi țepușe sub unghii, pe sub unghiele inteligentei lui strălucite, cu care se sfîșia pînă la sine, iesind apoi în lume sfîșiat, cu voința de a scrie și a gândi în românește.

s-a sprîlînit de aceste promisiuni întemeietoare chiar din clipa cînd s-a opri cu gîndul întru lui Neagoe Basarab asupra lui Mihai Eminescu, asupra particulei intru. Cîne a spus că Noica nu era un optimist? Dar cu cîtă prudență, cu cîtă fervoare, cu cîtă fanatism al afirmației și negației, cu cîtă sfîșiere. Cu cîtă fînăță tresărea întru a afirma atunci cînd iei și ca un sărea cite ceva, prin cuprinderea acestei culturi, cu cîtă umilită retractare, pînă la anulare, cînd cineva îi opunea argumentul contrariu, cu cîtă inovativă și nevinovată autonegare, ori cînd nîmă din natura umană. Corbul este un extraterestru prin singularitate, prin voința și nepuținta de a fi altfel decît corb. Ca și Noica. Omul singularității, omul incomodității pentru ceilalți și pentru sine, omul incomod intru sine. Nu în sine, fiindcă în sine Noica era cald, colvocal, vorbăreț, anecdotic, levantin, fin, de fapt un levitan nu un corb, dispus să-și îngîhă toți vorbe, vorbe, vorbări, vocabule pure, sunori pure, ante și post cuvînt, într-un ante, apud, ad, adversus de desupra sinelui sau a sinelui sale: „— Dragă, în fond cine sîntem noi, avem vreo noimă?”

Noima lui Noica a fost Noica. Noica a fost noima și noimel lui Noica. El și-a fost prim și ultim înțeles. În acest înțeles, încă nelînește, intră dubiul unei ființe hamletiene, care pendula aritmic între da și nu: „să nu fi fost înafte, să nu fim după? Să fi fost înafte de a nu fi? Să fim într-o ființă fără fire, pierdută în orbire, în modurile și ființele se stîngă în el în paradox, ca într-un lat de spînzurătoare. Acest lat metafizic a și pus tîncu de sfîșiere unui logos care, dacă ar fi continuat a se sfîșia în nesfîrșit, opera filosofului ar fi fost nesfîrșit și nesfîrșit sfîșietoare pentru noi toți, pentru cel în discuție, ceea ce a și fost să fie, cum a fost. A fost Noica un optimist? Desigur, prin profetie.

Căci negația, e știut, antrenează fatal și un duh de profetie. Negația îndispune pe unii, profetia pe alții. Noica a pendulat simultan, deci sfîșietor, între negație și profetie, atrîgînd asupra și fulgerele și trăsnetele de la antipozii. Printre fulgere și trăsnete, ne înalțăm pe care se află, sau stîrne în jurul înconștientului lui, ca la Lourdes sau la Maglavit. Să-i respingă nu putea, erau singurii care-i ofereau o nădel-de. Filosoful negației și al speranței se afla cîz în punctul zero al meditației sale ontologice, în fața pămîntului prim. Nu să facă, pe cîntec, să-și mîi negre, pe cine să-și afirmă zăpadă, pietre, vervețe, inocenți. Peste această realitate primă, în ea sau intru ea, Noica.

Prin Noica care l-a apogeu sau contesește definitiv seria marilor dubii, era dubiilor ontologic în cugetarea noastră. Omul dubiului ontologic este omul care refuză lumina inițială, trimite răzant înapoi, din vîntulă noastră de vorbă, sau este omul luteric, cel ce decide, despici, sfîșie, provocă antinomile, negă lumina preexistentă pentru a impune o alta, emișă de sine, din sine, pentru sine nu numai pentru sine, așa cum a fost Noica. Un spirit luteric, Nu, singurul a noi, deci încă o dovadă că n-am fost sub vîntul, Noica a trecut cu bine probe de foc a culturii române, care s-a dovedit a fi — și prin el — o cultură mare, așa cum sînt toate culturile care au forța dubiului. Afiind la Paris despre moartea lui Noica, Cloran ar fi spus fratelui său din Sibiu: „A murit ultimul omist”.

Fie-l țărîna ușoară, precum i-a fost și gîndul, o aronă și recunoștință încă de pămîntul născător, și nerecunoștință fată de acesta, fată de forța sa matrice, dar primită de pămîntul anonim, reîntrînt în țărîna de la Păltinș, precum toate cele de obște: gloriu, dubii, nume, Noica.

Paul Anghel

Arta socialistă — o realitate istorică

Urmare din pag. 1

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Arta socialistă nu era, este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a fi arătat direcțiile creației artistice, precum și modalitățile specifice acesteia.

Nicolae Girardi și Vivi Drăgan, au participat și scriitorii Olimpia Ungheara, Radu Valda, Tudor Negoiță, Victor Jercă, Geo Clăugaru. Au mai participat Roxana Pană (oricum a fost și scriitorul Iosif Vianu, Ion Popotop, Ion Aramă, Vasile Preda, Eugen Teodoru, Artur Silvestri.

FESTIVALUL NAȚIONAL DE POEZIE „ZAHARIA STANCU” SĂLCIA — TELEORMAN

Încheiat, prin cîteva manifestări organizate la Sălcia (Teleorman), locul de naștere al marele scriitor, festivalul național de poezie „Zaharia Stancu” a oferit și la această ediție o imagine a stării literare actuale de azi. Juriul, alcătuit din Al. Balaci (președinte), Mircea Scariță, Ion Horea, Artur Silvestri, Laurențiu Ulieș, G. Rusu, Aureliu Goel, Sergiu I. Nicolescu, Stelian Vasilescu, Gh. Filip, Stan V. Cristea și Romulus Toma au acordat premiul onorific poeziei Constantin Rupa (Resița), Luiza Stoichescu (București), Dan Diaconescu (Siatina), Carmen Maier (Sf. Gheorghe), Tudor Matrescu (Lita — Teleorman), Vasile Musile (Sighet Marmăției), Calpodi Dien (București), Iuliana Ghinea (Alexandria), Premiul „Luceafărul” a revenit lui George Iancu (profesor de limba română la Sălcia — Teleorman).

12 DECEMBRIE 1987

CONSTRUCȚIA PĂCII

„C... vrem noi? Noi, bună pace”. Gînd de la lecția de citire și de primă citire a limbii române și de la lecția de dictare cu litere mici de mină și cu litere mari, de tipar: de la toate lecțiile de după aceea, ale vieții, gînd rostit limpede cu fațetele dintodeauna ale oamenilor acestui pămînt.

În numele lui, în numele acestui gînd vechi ca tot ce înseamnă frumusețe adevărată, prețuind unde își iubeste țara copiii, cu liniște și cu povești înțelepte, România socialistă, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au apreciat și apreciază că în situația internațională actuală, care se menține în continuare deosebit de gravă și complexă este mai necesară ca oricînd întărirea colaborării și concilierii dintre țările socialiste, dintre toate țările lumii, pentru oprirea cursei înarmării și trecerea la dezarmare, pentru eliminarea armelor nucleare din Europa și din întreaga lume, pentru apărarea păcii și vieții pe planeta noastră.

Plecînd de la această convingere, România și-a adus o contribuție constantă și responsabilă în fața propriei sale deveniri și a istoriei, la eforturile întreprinse pe plan internațional pentru instaurarea unui climat de încredere și de cooperare.

Inițiativa de la Organizația Națiunilor Unite, numărăse întîlniri ale președintelui țării cu oameni politici din întreaga lume și — nu în ultimul rînd — măsurile întreprinse pe plan intern (reducerea unilaterală cu 5 la sută a armamentelor, efectelor și cheltuielilor militare, marșurile păcii, apelurile Marii Adunări Naționale și ale Frontului Democratice și Unității Socialiste) au vorbit și vorbesc lumii întregi despre opțiunea fără echivoc a partidului și statului nostru, a întregului popor român pentru cauza păcii și cooperării internaționale.

Un privilegiu în slujirea acestei cauze nobile a întregii umanități a revenit și revine culturii.

Impresionantul tezaur de valori spirituale autentice ale culturii naționale și universale ne-a învățat întodeauna să credem sincer în marea dragoste pentru frumos, pentru adevăr și dreptate a oamenilor acestui pămînt binecuvîntat de harul tinereții fără bătrîneți și încrederei în ziua de mîine.

Este încrederea care ne dă puterea de a scrie și a văsa și din această încredere izvorăsc și se consolidează bunele relații cu toți creatorii de frumos din lume. Eminescu epurată și... nîci o literatură puternică și sănătoasă, capabilă să determine spiritul unui popor, nu poate exista decît determinată de însăși, în rîndul ei, de spiritul aceluia popor, întemeiată adică pe baza largă a genului național.

Sintetizînd aspirațiile și țaria națiunii române, scriitorii din Republica Socialistă România sint, tocmai de aceea, angajați cu întregul lor potențial spiritual și moral în opera de scriere a noului destin de progres și civilizație pe care o desăvîrșește poporul nostru cu fapte caligrafiate înalt și cîțet în cartea de aur a devenirii noastre.

„Între zadarnicele și frecătoare lucruri ale

oamenilor, singur arta sparge negura viitorimilor — obișnuia să spună marele Mihail Sadoveanu. Ambiții nemăsurate, răboaie glorioase, împărății bogate, toate cad în pulbere ca într-un mormînt opac. Ci sufletul popoarelor alese, pietrificat în opere de artă și glasul inimii lor, după ce s-au alinat desfrăcările, mult timp încă mai stăruiesc ca și lumina stelei cea murit. Din ce-a fost al înaintașilor, din ce va fi al noștrilor, nimic nu va rămîne unul milenii vîltoz decît o linie grătăoasă și o dulce împerechere de sunete, care vor purta numele nostru dacă vor avea pețetea sufletului nostru. De aceea, artiștii cu fața în lumină nouă de aură trebuie să-și plece urechea spre trecut și spre popor”.

Prețuindu-ne trecutul, onorîndu-ne prezentul cu opere durabile și scriind ziua de mîine a copiilor noștri cu majuscule demnității și responsabilității în fața propriei conștiințe și a istoriei, scriitorii României socialiste, oamenii de cultură și artă al acestei țări, pot fi siguri că se vor întîlni întodeauna cu fruntea sus și nu numai în eternitate, cu cele mai înaintate și mai luminate spirite ale culturii universale.

Fie ca mai bună cunoaștere și înțelegere prin cultură să adauge marelui semn de carte al păcii, așezat la pagina istoriei de astăzi a civilizației mondiale, cuvîntul și fapta de recunoaștere ale gîndului de pace românesc.

Teofil Bălăi

ORIZONTURILE CULTURII NOASTRE

Cînd Eminescu și Slavici au pus pe stîndardele Sărbătorii de la Putna (1871) — inscripția: „Cultura este puterea popoarelor”, marcînd memoria sacră a lui Ștefan cel Mare cu emblema aceasta nobilă a crezului tinerilor studenți, prin care spiritualitatea română avea să se afirme în lume, cei doi scriitori tineri formulau de fapt dezideratul unei renașteri sub semnul dezvolțării puterii de creație a poporului nostru, cum avea să scrie cîțiva ani mai tîrziu Poetul național în Timpul (1879): „Trebuie să fim un stat de cultură la gurile Dunării”, căci prin cultură renaste un popor și-și justifică năzuințele și drepturile în comuniunea popoarelor care cred în progres și sint capabile de creație originală, în sprijinul celor mai nobile aspirații umaniste.

Prin marii reprezentanți ai acestei culturi naționale, romanitatea noastră, o însușă a grandioasei civilizații latine de odinioară, din această parte a continentului, cultura și limba română s-au impus atenției tuturor iubitorilor de progres de-a lungul istoriei: ei au stîțit să pretuiască valorile spiritualității noastre române, afirmate prin Cantemir și Brănovanu, promotorii ai unui orizonturi noi, umaniste, în cultura europeană, ca și prin Școala Ardeleană sau prin generația pașoptistă, la un nivel modern de năzuințe și împlinire. În consens și emulație cu marile culturi ale Europei, care a primit și încurajat prin reprezentanți de seamă și alături de noi, orizonturi, prin cultura pe măsura moștenirii și tradițiilor romanității noastre. De la teza lui Cantemir: „Limba nebiruitor marilor țări” — în sensul că ea atestă vechimea, continuitatea și originalitatea istoriei, culturii și limbii naționale — la vasta cultură de ieri, filosofică, lirică a operei lui Eminescu ori Blaga, ilustrînd virful culturii moderne, în competiție cu marile valori ale creației europene, orizonturile noastre s-au marit și adîncit continuu și prezența românilor în multe domenii ale științelor și artelor, contemporane a fost apreciată pentru susținută și dinamică, cum au remarcat încă pe la mijlocul secolului trecut, anticipînd momentul Junimii ori ilustra epocă interbelică, de mare afirmare culturală în lume Valiant, Michellet, Quinet ori Ubiacin, care au vădit limpede marile zăcămintă de energie și inteligență nu numai în generația pașoptistă care le-a fost vecinică, dar și în cel ce urma să dea țării un statut de independență, demnitate și de cultură înaintată, pe măsura prestigiului romanității în lume. Cînd Alesandru și-a asociat pe Ubiacin pentru a-și scrie o lăunioasă prefață la Gramatica română pentru francezii din 1863, poetul stă ca istoricul va putea spune limpede lumii romane tot adevărul despre rolul, capacitatea, aspirațiile românilor în prag de eră nouă, după Unirea din 1859. La asta au, după aceea, se deschiduse primele lecturi de cultură și limbă română în Franța și Italia, primele centre de colaborare și difuzare a culturii și limbii române în Occident, în vreme ce Academia Spaniolă era umilită să redescopere romanitatea și specificul latin al limbii noastre, odată cu nesațiul I. Codru Drăgușanu care-i trimite volumul său Peregrinul transilvan în 1868, iar apoi Pedro Filipo Monlau, membru al Academiei, să readucă în actualitate istoria, romanitatea, limba noastră latină, înrîndirea romano-iberică sub semnul lui Traian, împăratul pornit din Spania să cucerească

Dacia, și să-și nemurească biruinta în Columna din centrul Romei; de atunci, solidaritatea culturală romanică deschidea orizonturi mai largi și mai fertile vieții spirituale din vechea Dacie pînă la modernă Românie a lui Cuza.

Contactele noastre tot mai strînse cu vechele culturi europene, romanele în primul rînd, au fost benefice și au stimulat efortul sincronizării noastre cu ritmurile înalte ale creației spirituale și materiale din țările avansate. Cînd același Alesandru căpăta laurii latinității la Montpellier cu al său Cîntec al gîntei latine, Junimea și reprezentanții ei se aflau pe picior de egalitate cu literatura, știința, învățămîntul, artele, publicistica celorlalte țări neolatine care ne-au sprijinit și politic în lupta pentru Independență, cum au fost alături de noi și în efortul suprem de a realiza Unirea cea mare din 1918, cînd, din nou, odată cu forța noului stat național unitar și s-au deschis, mai largi, alte orizonturi de afirmare de creație, de colaborare europeană, pe toate țărmurile. Epoca interbelică e dovada unei dezvoltări miraculoase și a unei puteri de creație uimitoare, în condițiile unității și libertății, a contactelor strînse, în deplină egalitate și demnitate, cu toate marile valori ale spiritului creator, ca puternică afirmare a talentelor numeroase și variate care au imprimat epocii o mare strălucire și culturii naționale un prestigiu european recunoscut. Cînd Iorga, Părvan, Blaga, Densușianu, Sadoveanu, Rebreanu, Călinescu, Vlașcu și cârțile lor circulau pe attea meridiane, nume recunoscute în comunitatea spirituală a Europei, evident că orizonturile culturii naționale, tocmai prin ceea ce a văde ea mai specific local, mai definitoriu ca viziune și realizări expresive, receptivitate și impulsuri tot mai vii spre creație și afirmare europeană ca o componentă apreciazabilă a spiritualității moderne.

Contactele susținute dintre culturi și popoare fortifica întodeauna substanța culturală națională și dăruiește orizonturi, prin promovarea competitiv pentru realizarea unui adevărat progres în toate direcțiile, spirituale și materiale, civilizația noastră fiind expresia concretă a propășirii. După sincopele ultimei conflagrații mondiale, s-au creat relații, dar ca tradiții, contactelor colaborării culturale să se stingă; curînd au apărut inițiative noi și un nou elan al prezentelor românești peste hotare și al colaborării culturale reciproce.

Am asistat și am participat în ultimele decenii la inițiative și manifestări ale culturii noastre către noi orizonturi, prin promovarea traducerilor, prin dezvoltarea lectoratelor noastre, prin prezențe active la congrese, simpozioane, reuniuni științifice și literare, cu bucuria de a întîlni numeroși tineri la specializările în centre reputeate a culturii, acolo unde profesorii noștri își acuseră studiile, acolo unde cârțile lor nu lipeșeau din bibliotecă, cum cârțile marilor gînditori și creatori se aflau la îndemîna noastră, cu mirajul orizontului infinit al științelor, literaturii și artelor.

Cultura și limba noastră, cu specificul lor romantic atît de prețios și determinat noi investigații și au sporit numărul erudiților străini care s-au dedicat studiului și difuzării lor în lume. Congresele de filologie romanică (din Franța, Portugalia, R.F.G., Italia), cu simpozioanele literare și lingvistice au pus în relief aspectele spiritualității românești, ca singură moștenitoare a romanității orientale, încît stu-

dii consacrate ei în ultimele decenii pot constitui o adevărată Bibliotecă: limba și literatura română văzute de învățați și literați străini. Putem cita, cu grațitudine, cîteva nume de prestigiu: Alf Lombard (Suedia), Alain Guillerrou și J. Goudet (Franța), Werner Bahner și K. Beckmann (R.D.G.), W. Noomen (Olanda), Fossa Del Conte, Mario Ruffini, Marino Barfi (Italia), R.A. Budagov (U.R.S.S.), L. Galdi (Ungaria), K. Heltmann (R.F.G.) s.a., de care ne simțim legați de mulți ani, fie colaborînd direct, fie în schimburi de informații reciproce, adesea în corespondență și în contact strîns cu ceea ce studiem și publicăm fiecare. Acum trei decenii, cînd reputatul romanist suedez Alf Lombard care și-a consacrat o bună parte a vieții sale studiilor românești, ne-a spus la Academia, după ce publicase *Le verbe roumain* (2 vol., 1200 pag.) că limba română este, cum spusese și Valentin Kiparski, slavist de la Helsinki, „cea mai interesantă din Europa” și merita să stea alături de celelalte mari limbi romane, — savantul citat nu făcea o aserțiune de circumstanță, nici o poliție grațuită, pentru că el avea să ne dea pînă acum, cînd l-au sărbătorit la cei 83 de ani ai săi și cînd continuă să predea studenților limba română la Universitatea din Lund (fa scris despre această performanță și despre atașamentul său față de limba și cultura română presa suedeză), ne-a dat decîi alte două mari lucrări de referință: *La langue romaine — une presentation* (Paris, 1975) și *Dictionnaire morphologique de la langue roumaine* (București-Lund, 1982). Apoi la Lyon, J. Goudet (președintele Universității și șeful Catedrei de italiană-română, subsemnatul fiind colaboratorul său la Catedră în anii 1976-1980) a scris în amplel său studiu despre raporturile lingvistice franco-române (*Dacoromania*, Freiburg, 1979, nr. III) că „limba română este prietară unghiară a întregii romanități”, căci, fiind o arie laterală, ea a păstrat mai fidel unele aspecte originare din latină, care stau la baza evoluțiilor romanele din alte limbi — înrîndite. Ca și studiul limbii române, abordat de mulți filologi de renume din lume, cum a dovedit-o cel mai vast Congres al romanității, care s-a ținut aici, la București în 1968, literatura română și reprezentanții ei de înaltă calitate și inspirați pe mulți literați, critici și istorici literari, realizînd fie traduceri numeroase din scriitorii români, fie studii pertinente asupra originalității operelor noastre mari, sub raportul conceptelor, viziunii și expresivității limbajului. Memorabile au fost convergențele românești la simpozioanele Eminescu de la Veneția (1964), organizate de Rosa Del Conte, de la Paris (1975), de Alain Guillerrou, inimosul șef al Secției române de la Sorbona, al cărui colaborator am fost doi ani, ca lector de română acolo (1965-1967), dar și ca traducător (împreună cu G. Părvan) al masivei sale teze de doctorat de stat: *Geneza interioară a Poezilor lui Eminescu* (1963), apărută la noi în Colecția Eminesciana — lasi (1977), autorul fiind de față la lansarea ei, omagînd în românește cultura și limba noastră, pe Eminescu, „reprezentant de geniu al acestei culturi, cel mai mare artist al limbii românești”. Deci limba română și Eminescu, în special, au făcut ca orizonturile culturii naționale să atingă toate meridianele, putem spune, din Japonia în Brazilia, din China în S.U.A. și Hawai și în ultimul timp în multe țări arabe, unde studenții care se specializează la noi re-

înnoiesc o veche tradiție de legături culturale dintre România și Orientul Apropiat. Ne-am bucurat recent de activitatea unor centre de studii și traduceri eminesciene în India, în S.U.A., ca și la Roma, Avignon ori la Heidelberg. Avem în față volume de studii și comunicări cu teme românești, rezultînd din intrinșicile științifice de la Michigan (Eminescu, luecrații poeziei, în engleză), Roma (Momentul Eminescu, simpozion 1980, Aix-en-Provence (M. Eliade), Lyon (Eminescu, Poezii, antologie bilingvă, trad. J. Courriol) și din vara aceasta o teză de doctorat de stat la Lyon, pe tema convergențelor franco-române interbelice a fost susținută de prof. Ecaterina Cleynon (conducător, prof. J. Goudet, președinte al jurii A. Guillerrou). Tot atunci a avut loc Simpozionul M. Eliade, organizat de trei mari instituturi pariziene: Academia, Universitatea Sorbona și Centrul de cultură G. Pompidou (cu o expoziție documentară: cărți, manuscrise, studii despre savantul român, tipărite pe toate meridianele). A fost o prezentă românească de mare prestigiu cultural în inima Parisului în acel iunie 1987, ilustrată și prin filmul consacrat lui M. Eliade, în care interferențele culturii noastre cu altele, prezente în opera savantului omagiat subliniau ponderea apreciazabilă a acestei culturi în competiția valorilor spirituale majore ale continentului.

Este important să știm pentru experiența pozitivă și învățămîntele unor contacte cit mai largi între culturi și oameni de erudiție și talent, pentru că totdeauna circulația valorilor în dublu sens e în avantajul popoarelor și al fiecărui om de bine. Cultura e un ferment al adevărului, libertății și demnității umane, iar ceea ce e mai specific național în cultura fiecărui popor este o componentă definitorie, cu oesbire prețioasă, pe scara valorilor permanente, propulsive și exemplare sub raportul calitativ al progresului. Arghiezi spunea că Eminescu „fiind foarte român este un poet universal” (Conferința la Ateneu, martie 1943).

Realizări deosebite și calități înconștatabile ale genului românesc, cristalizate în opera creatorilor de cultură, savanți, scriitori, artiști, au asigurat un loc demn spiritualității noastre în aria culturii universale, loc pe care schimbul de valori, contactele culturale, prezența noastră la dezbateri și colocvii internaționale, centrele de cultură românească de pe linia marile universități, traducerile și cursurile de vară de cultură și limbă română trebuie să-l ridice pe o treaptă și mai înaltă, nu numai să-l păstreze tale-qual, ca o moștenire pozitivă a meritelor altor generații... Astăzi, cînd o dinamică vie imprimă activităților constructive o amplitudine deosebită, se cuvine ca orizonturile culturale ale relațiilor ei cu forțele pozitive de pretîindeni, să capete noi dimensiuni, mai vaste ca oricînd, pentru că există tocmai vîntul, puterea talentelor, curentul umanist, generos, și avantajul larg al înflăcărilor prin care romanitatea noastră, tezaurul de înțelepciune și elan cunoscut către o deschidere culturală cit mai vastă pot pregăti o nouă eră de creație literară, artistică, științifică. Schimbul de opinii și contactele directe dintre specialiști, oameni de literă, filologi, artiști constituie un factor esențial de continuă regenerare și îmbogățire de idei noi a orizonturilor culturii naționale. În acest sens, inițiative pozitive sint totdeauna binevenite.

George Bulgar

REVISTA STRĂINĂ

● CINE A SCRIS „ILIADA” și „ODISEEA”? Iată o întrebare care datează de peste două mii de ani și la care nu se știe dacă se va putea răspunde vreodată. În principiu, se acceptă că autorul celor două epopee este Homer, cîntărețul orb din Simbra, poezie din Chios (?), dar încă de acum două mii de ani filologii din Alexandria se întrebau de paternitatea lui asupra celor două lucrări.

În epoca modernă, F. A. Wolf a fost cel care, în anul 1795, odată cu publicarea lucrării „Prolegomena ad Homer”, a repus problema pe tapet, susținînd faptul că, spre deosebire de „Iliada”, opera scrisă evident de un bărbat, „Odiseea” abundă de atita experiență feminină încît este exclusiv ea autorul ei și nu femele. Scriitorul englez Samuel Butler, studînd în amănunțime conținutul „Odiseei”, a ajuns la concluzia că autorul este o poeză siciliană de rang aristocratic care și-a zădărnicit în „Odiseea” propriul portret, prezentîndu-se sub înfățișarea frumoasei Nausicaa, fiica regelui Alcinos și a reginei Arete.

În volumul „Mitur grecesti”, Robert Graves împărtășește punctul de vedere al lui Butler în sensul că o admie pe Nausicaa drept autorea a „Odiseei”. După părerea lui, ea a localizat în Sicilia două legende diferite, fără a inventa nimic. Este vorba despre întoarcerea istorică a lui Ulys din Troia și despre întîmplările alegorice ale altor eroi.

● MULȚI DINTRE CITITORII DE VIRSTA MILICIE, dar nu numai ei, își amintesc cu nostalgie de „Timur și băieții lui” și de „Comandamentul fortăreței de zănoadă”, ambele aparținînd scriitorului sovietic Arkadii Gaidar.

Născut în anul 1904, scriitorul se numea Arkadii Golikov. De unde Arkadii Gaidar și fiul său, actualul pseudonim Gaidar, în anul 1939, cu care el a scris o sută de cărți, „Casa dreptunghiulară”, apărută în anul 1925? Părerile sint împărțite.

Vera Smirnova, autoarea celei mai bune dintre biografiile consacrate scriitorului, susține că Gaidar este un cuvînt de origine mongolă care înseamnă „călărețul din frunte”. Poetul Nikolai Tișonov scria în prefața cărții „Gaidar în război” (autorii M. Kotov și V. Luksovski) că acest cuvînt înseamnă „soldatul brav și vigilent”. Boris Kamov, semnatul principal consacrate lui Gaidar din prima ediție a „Operele alese” ale lui Gaidar, din anul 1977, scria că Gaidar înseamnă „încotro te duci”.

Timur Gaidar, fiul scriitorului, care în prezent lucrează la o carte despre tatăl său, din care unele fragmente au și apărut, este un tânăr care în copilărie a avut o mare pasiune pentru călăreții și a avut un mare succes în concursurile de pseudonim care s-au ținut în țară. În al doilea rînd, ca în cazul multor alții legende și enigme legate de numele lui Gaidar, există și aici o explicație simplă: Gaidar iubea, încă de pe cînd era copil, rebusul. Pseudonimul ei l-a format din „G.A.” — d’Ar, care provine de la Galkov, Arkadii d’Armasas, acest din urmă cuvînt apărînd frecvent în multe dintre scrierile lui, și avînd valoarea lui în rîndul limbii ruse. Deci, Gaidar = Galkov-Arkadii din Armasas.

● S-AU ÎMPLINIT 50 DE ANI DE CîND A FOST REDĂRĂTĂ mica localitate spaniolă Guernica și de cînd Pablo Picasso a realizat, pe parcursul a numai două luni, cel mai cunoscut dintre toate tablourile lui, cel purtînd numele satului martirizat.

Pentru a marca evenimentele legate de împlinirea unei jumătăți de secol de cînd, în anul 1937, „Leziunea Condor” nazistă a distrus din temelie așezarea, ucînd peste 2.000 de oameni, au fost organizate o gamă variată de activități. Astfel, pe scena Operei din Bilbao a avut loc premiera operii „Guernica” a compozitorului Evandro, un film despre destinul micilor localități din țara bascelor se numește „Lauxeta”, după numele poeziei bace împuscat de soldații falanșei lui Franco. Și tot cu această ocazie, în centrul Guernici, astăzi refăcut, a fost dezvelit „Monumentul păcii și al toleranței între popoare”, operă a sculptorului Eduardo Chillida.

Din păcate, în momentul festivităților celebrul tablou al lui Picasso nu se afla în... Guernica, „Tabloul, adus din Spania, Unite ale Americi în anul 1981, se găsea expus la Madrid fapt ce a creat nemulțumiri în rîndul populației bace din regiune.

Avînd dimensiuni neobișnuite pentru un tablou (3,5 metri pe 7,8 metri), „Guernica” a rămas peste

ani și va rămîne în continuare un avertisment împotriva unor atrocități posibile.

● PE NUMELE ADEVĂRAT DAVID ROBERT JONES, DAVID BOWIE, „cameleonul rock-ului”, cum i-a caracterizat revista „Time”, dădorea „The Obsever Magazine”, dar în mod indiscrețiu una dintre valonile certe ale rock-ului contemporan, s-a născut la Londra în anul 1947. A debutat într-o formație de amatori imitîndu-l pe „Hollins Stones”. Aceasta se întimpla în anul 1962, dar el a trebuit să mai aștepte cîțiva ani pînă cînd fețele ajunse la pubertate să leșine la simpla lui apariție pe podium.

Prîmul său disc „Space Oddity”, conținînd cîntec simple, de largă accesibilitate, a fost inspirat de cartea celebrului autor american s.f. Arthur Clarke „Odiseea spațială în anul 2000”. De atunci s-a transformat, „asemeni unui cameleon”, tînd prin toate stilurile și oprindu-se în final în rock-ul și în cele mai recente deveniri ale lui, într-unul dintre creațiile și interpretările sale. Cele mai grîtore exemple sint cîntecul „The Moon went Sold the World” și discul „The Rice and the Fall of Ziggy Stardust”, acesta din urmă reproducînd cîntecule prezentate în cadrul show-ului cu același nume în care el apăte în echip de Ziggy Stardust de pe planeta Marte.

După Beatles, David Bowie a fost primul care a demonstrat că popularitatea și spiritul novator pot face casă bună, una nu exclude pe cealaltă. Acuzat că se „însiră” din lucrările altora, el se apăra argumentînd că folosește tot ce i se oferă, tot ce are la dispoziție, așa cum un pictor are dreptul să folosească toate culorile. De fapt, el nu copiază pe nimeni, el se însiră doar, de regulă după opere literare, preferînd apoi totul pozitiv în artă și în concepția lui artistică. Un pictor bun nu se lasă de pictură numai pentru că oamenii spun că a pictat destul. Așa judece și eu atunci cînd editez un nou disc: o fac pentru mine și mă bucur de tot ceea ce fac.”

Are o credință fermă în viitorul rock-ului. Este convins că rock-ul este unul dintre genurile de cultură capabile să influențeze lumea contemporană și să o schimbe.

SPORT

Trestii de fum

Înge. Ceea ce înseamnă vreme de po-veste. Acum, oamenii ar merita să fie, o zi sau o noapte, brazi tineri în vîr de munte și să privească jur împrejur țara. Mă gîndesc, totuși, că jucătorii Sportului studentesc nu le-aș acorda această intrare în miracol. Aducîndu-mi aminte de ei și de ziua de miercuri, imi spun că mi-a plăcut să fiu un puț de fum, tocmai cînd le făta oile.

N-am fost la meci. M-a oprit un prieten, spunîndu-mi că la pomul lădat trebuie să mergi cu toporul. Am ascultat împreună transmisiia, miercuri, la radio, într-o casă ridicată pe mal de gură — un fel de vis dulce pe care-l mîngie copiii prin somn, după ce, înainte de culcare, am văzut un șir de lebede plutind în lungi osteneți. Și pentru că n-am fost, nu-mi doresc altceva decît sănătate și o luntre de mîrgăritar pe un riu de aur care să se verse într-un golf umbrit de portocali. Căci la pînzul asta cu noduri vroiam să vă aduc. Păi, oameni buni, pe care vă vreau, o zi sau o noapte, brazi în vîr de munte, la București nînge, e zloată, frig, iarnă mînoasă, așa cum ne place să fie decembrie, și vin usse portocali sau lălmăș sau alte plante mediteraneene, care, în loc să diridie de groază că gerul le va degera floarea, se apucă de ne tăvălesc prin noroaie! ? Nu mai înțeleg nimic, unde tipă viscolul și doare, în portocali, sau în salcîmi? Un lucru e cîm se poate de limpede în cazul asta, și anume că jos, acolo, sub destînlul înfrîngării noastre (căci ce altceva e patima pentru fotbal decît o nesfîrșită înfrîngare?)

ceva nu e-n regulă. Adevărul e că multe nu sint în regulă. În fîntina fotbalului românesc, la ora actuală, apele curg de-a curmezulul, furt strugurilor nu le-aș acorda această intrare în miracol. Aducîndu-mi aminte de ei și de ziua de miercuri, imi spun că mi-a plăcut să fiu un puț de fum, tocmai cînd le făta oile.

N-am fost la meci. M-a oprit un prieten, spunîndu-mi că la pomul lădat trebuie să mergi cu toporul. Am ascultat împreună transmisiia, miercuri, la radio, într-o casă ridicată pe mal de gură — un fel de vis dulce pe care-l mîngie copiii prin somn, după ce, înainte de culcare, am văzut un șir de lebede plutind în lungi osteneți. Și pentru că n-am fost, nu-mi doresc altceva decît sănătate și o luntre de mîrgăritar pe un riu de aur care să se verse într-un golf umbrit de portocali. Căci la pînzul asta cu noduri vroiam să vă aduc. Păi, oameni buni, pe care vă vreau, o zi sau o noapte, brazi în vîr de munte, la București nînge, e zloată, frig, iarnă mînoasă, așa cum ne place să fie decembrie, și vin usse portocali sau lălmăș sau alte plante mediteraneene, care, în loc să diridie de groază că gerul le va degera floarea, se apucă de ne tăvălesc prin noroaie! ? Nu mai înțeleg nimic, unde tipă viscolul și doare, în portocali, sau în salcîmi? Un lucru e cîm se poate de limpede în cazul asta, și anume că jos, acolo, sub destînlul înfrîngării noastre (căci ce altceva e patima pentru fotbal decît o nesfîrșită înfrîngare?)

● P.S. I. Duminică, am urmărit meciul Avicola Crevedia — Electrica Titu (divizia C), cîștigat pe merit cu 2-0 de prima formație, și am remarcat trei jucători care ne-ar fi de mare folos în Giulești: portarul Ilie Vasile (Flu), fundașul Rusu și extrema stingă Haralambie. Sper că se adde-n gară.

● P.S. II. Comisia de disciplină își bate joc de noi, suspendîndu-l pe Moraru la fel ca pe Varga, Iovan, Belodedi. Moraru, pentru ceea ce a făcut, ar merita ceva mult mai serios.

F. N.

Lucafaurul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Don Frontelato
Mihail Dughheanu (redactor șef adjunc), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Științelor nr. 1, tel. 1732 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95

Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINȚII